

UCHWAŁA Nr XXIV/244/2020
Rady Gminy Ostrów Wielkopolski
z dnia 30 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2026.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) – uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się *Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2021-2026* w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

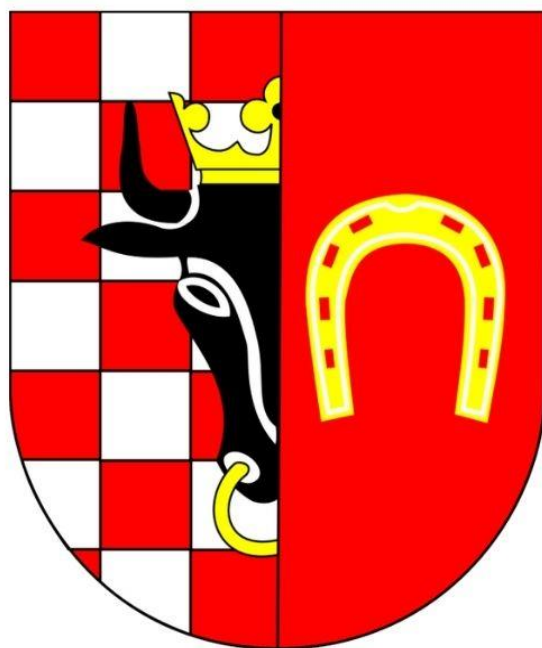
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ostrów Wielkopolski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2021 roku.

U Z A S A D N I E N I E

Przyjęcie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wykonaniem ustawowego obowiązku z zakresu zadań własnych gminy wynikającego z ustawy o pomocy społecznej, jej celem jest dostosowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, co wpłynąć ma na integrację osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY
OSTRÓW WIELKOPOLSKI
NA LATA 2021-2026**

OFICyna PROFILAKTYCZNA

Spis treści

I. WPROWADZENIE	5
1. METODOLOGIA OPRACOWYWANIA STRATEGII	6
2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	7
3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII	7
4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	8
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI	13
1. POŁOŻENIE GMINY	13
2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	14
3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY GMINY	16
3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE	16
3.2. RYNEK PRACY	21
3.3. WYCHOWANIE I EDUKACJA	22
4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	26
5. KULTURA, SPORT I REKREACJA	27
6. OCHRONA ZDROWIA	28
7. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	28
7.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI	28
7.2. POMOC SPOŁECZNA	29
III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	35
1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	36
1.1. WSPIERANIE RODZINY	36
1.2. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	44
1.3. ZDROWIE PSYCHICZNE	50
1.4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	54
1.5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	66
1.6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW	75
1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	80
1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA	86
1.9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI	93
2. ANALIZA SWOT	96
3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	98

4.	ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII.....	99
5.	SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	100
6.	MONITORING.....	100
7.	EWALUACJA.....	101
7.1.	ZAKRES EWALUACJI.....	101
7.2.	SPOSÓB EWALUACJI.....	101
7.3.	NARZĘDZIA EWALUACJI.....	101
7.4.	OKRES EWALUACJI.....	102
8.	OCENA RYZYKA.....	102
IV.	WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	103
V.	BIBLIOGRAFIA.....	105
VI.	SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL.....	106

Wykaz skrótów:

UG – Urząd Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KP – Komenda Policji

GOK – Gminny Ośrodek Kultury

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2021-2026¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy Ostrów Wielkopolski. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości.

---

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski na lata 2021-2026” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej gminy Ostrów Wielkopolski.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. METODOLOGIA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii wykorzystano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady

---

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej: Art. 16 b, Art. 17, Art. 19.

subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

Dla uzyskania możliwie pełnego obrazu kwestii społecznych w społeczności lokalnej gminy Ostrów Wielkopolski, przyjęto założenie, że partycypacyjno-ekspercki proces planowania strategicznego powinien zostać uzupełniony o badania społeczne. Wśród społeczności lokalnej gminy Ostrów Wielkopolski przeprowadzone zostały badania. Celem badań było poznanie opinii mieszkańców odnośnie występujących w Gminie problemów społecznych oraz zaprezentowanie rekomendacji dotyczących możliwości rozwiązywania tychże problemów. Wyniki badań zaprezentowano w rozdziale *Kierunki rozwiązywania problemów społecznych*.

2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Założeniem Strategii jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 920), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „opracowanie

i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - dla gminy oraz opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.),
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 278 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 875),

---

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).

12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 288 z późn. zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 2086),
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2020 r. poz. 568),
25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 695 z późn. zm.),
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969),

30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061),
38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspojnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długie i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma

wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy,
- „Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy,
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego,
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej,
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych,
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej,
- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego

i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono: wzrost i konkurencyjność, sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową oraz adaptacyjność zasobów pracy, odpowiedni potencjał infrastruktury, bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne, gospodarkę opartą na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego, solidarność i spójność regionalną, poprawę spójności społecznej, sprawne państwo oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku wraz z „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020”.

Programowa zgodność Strategii z:

- „Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”,
- „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020”,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

---

⁵ *Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.*

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI

1. POŁOŻENIE GMINY

Gmina Ostrów Wielkopolski położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie ostrowskim. Powierzchnia Gminy wynosi 207 km² i stanowi 17,9% powierzchni powiatu. Administracyjnie Gmina w dwóch rozdzielnych częściach graniczy z miastem Ostrów Wielkopolski oraz z następującym gminami:

- od południa: z gminą Przygodzice,
- od zachodu: z gminą Sulmierzyce, Krotoszyn i Raszków,
- od północy: z gminą Pleszew i Gołuchów,
- od wschodu: z gminą Nowe Skalmierzyce i Sieroszewice.

Rysunek 1. Położenie gminy Ostrów Wielkopolski na tle powiatu ostrowskiego

Źródło: <https://www.osp.org.pl>

Sieć osadniczą gminy Ostrów Wielkopolski tworzy 35 wsi sołeckich: Będzieszyn, Biniew, Borowice, Cegły, Chruszczyny, Czekanów, Daniszyn, Franklinów, Gorzyce Wielkie, Górzeńko, Górzno, Gutów, Karski, Kołatajew, Kwiatków, Lamki, Lewkowiec, Lewków,

Lewków Osiedle, Łakociny, Mazury, Michałków, Młynów, Nowe Kamienice, Radziwiłłów, Sadowie, Słaborowice, Smardowskie Olendry, Sobótka, Szczury, Świeligów, Topola Mała, Wtórek, Wysocko Wielkie, Zacharzew.

Przez teren Gminy przebiegają liczne drogi powiatowe, droga wojewódzka nr 445 relacji Ostrów Wielkopolski-Załęcze, a także takie drogi krajowe jak:

- nr 11 Kołobrzeg-Bytom,
- nr 25 Bobolice-Ostrów Wielkopolski,
- nr 36 Ostrów Wielkopolski-Załęcze.

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Liczba ludności na terenie gminy Ostrów Wielkopolski pod koniec 2019 roku wyniosła 19 147 osób (stan na 31.12.2019). Pod względem płci, niewielką przewagę miały kobiety – 50,3% (9 620 osób), a liczba mężczyzn równa była 9 527 osobom (tj. 49,7% ogółu ludności). W okresie 2017-2019 liczba mieszkańców Gminy zwiększyła się o 34 osoby (tj. o 0,2%).

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski z podziałem na płeć w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2017	2018	2019
Ogółem	Osoba	19 113	19 097	19 147
mężczyźni	Osoba	9 502	9 494	9 527
	%	49,7	49,7	49,7
kobiety	Osoba	9 611	9 603	9 620
	%	50,3	50,3	50,3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

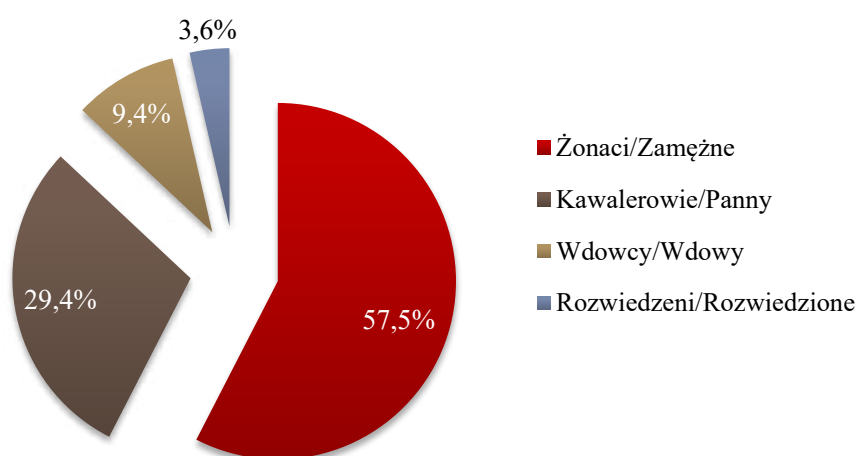
Współczynnik feminizacji dla gminy Ostrów Wielkopolski wynosi 101, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 101 kobiet. Wskaźnik ten jest nieco niższy w porównaniu do wskaźnika feminizacji w województwie wielkopolskim, który kształtuje się na poziomie 106.

Mieszkańcy gminy Ostrów Wielkopolski zawarli w 2019 roku 88 małżeństw, co oznacza, że zostało zawartych 4,6 małżeństw na 1000 mieszkańców. Jest to mniejsza wartość w porównaniu do powiatu ostrowskiego (5,1) oraz województwa wielkopolskiego, gdzie wynosi ona 5,2.

Z danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku wynika, iż 29,4% mieszkańców gminy jest stanu wolnego, 57,5% żyje w małżeństwie, 3,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,4% stanowią wdowy/wdowcy. Stan cywilny mieszkańców obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Stan cywilny mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Wskaźnikiem dodatkowo obrazującym dynamikę zmian w strukturze demograficznej jest wskaźnik przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Ostrów Wielkopolski dodatni i wynosi 43, co odpowiada przyrostowi naturalnemu 2,25 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2017-2019 przyrost naturalny w Gminie tylko w 2018 roku przyjmował wartość ujemną.

Tabela 2. Przyrost naturalny dla gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe ogółem	205	196	218
zgony ogółem	161	208	175
przyrost naturalny ogółem	44	-12	43

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku zarejestrowano łącznie 256 zameldowań oraz 228 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji dla gminy Ostrów Wielkopolski wynosiło 28. Warto zaznaczyć, że saldo migracji od 2017 roku cały czas przyjmuje wartości dodatnie. Odnotowano 151 zameldowań do miasta oraz 146 wymeldowań z miasta – daje to saldo wynoszące 5. W porównaniu do 2018 roku zauważalny jest wzrost zameldowań do wsi oraz spadek zameldowań z miasta. Szczegółowe informacje dotyczące salda migracji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Migracje na pobyt stały według typu i kierunku w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019

Wyszczególnienie		2017	2018	2019
miasto	Zameldowania	178	166	151
	Wymeldowania	139	139	146
	Saldo	39	27	5
wieś	zameldowania	91	48	105
	wymeldowania	81	73	82
	Saldo	10	-25	23
zagranica	zameldowania	2	1	0
	wymeldowania	14	1	0
	Saldo	-12	0	0
zameldowania ogółem		271	215	256
wymeldowania ogółem		234	213	228
saldo migracji		37	2	28

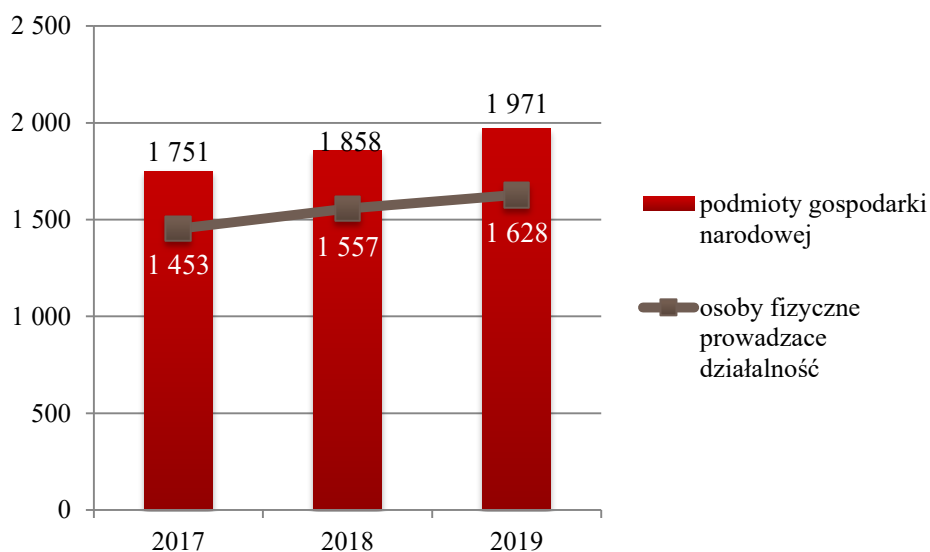
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY GMINY

3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Ostrów Wielkopolski pod koniec 2019 roku zarejestrowanych było 1 971 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 1 628. Podobnie sytuacja wyglądała w 2018 roku kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 1 557, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność – 1 858. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Ostrów Wielkopolski uległa systematycznemu zwiększeniu – w porównaniu do 2017 roku wzrost wyniósł 12,6%.

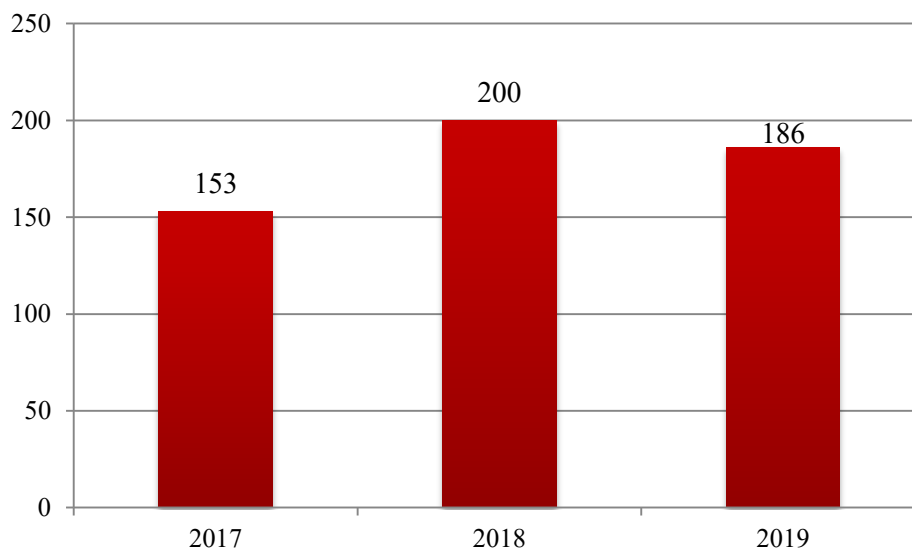
Wykres 2. Podmioty gospodarcze działające na terenie gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Spośród łącznej liczby podmiotów gospodarczych, jako nowo zarejestrowane figurowało 186 podmiotów. W 2018 roku podmiotów tych zostało zarejestrowanych nieco więcej – 200, natomiast w 2017 roku – 153. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2017-2019 zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z poniższą tabelą, prywatna działalność gospodarcza w gminie Ostrów Wielkopolski koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych włączając w to motocykle (441 podmiotów). Ważnymi sekcjami są również: budownictwo (359 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (181 podmiotów), transport i

gospodarka magazynowa (109 podmiotów) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (108 podmiotów). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych z dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (2 podmioty) oraz górnictwem i wydobywaniem (5 podmiotów).

Tabela 4. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Ostrów Wielkopolski (stan na koniec 2019 roku)

SEKCJA	LICZBA PROWADZONYCH DZIAŁALNOŚCI
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	441
budownictwo	359
przetwórstwo przemysłowe	181
transport i gospodarka magazynowa	109
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	108
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	84
pozostała działalność usługowa	77
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	66
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	48
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	42
edukacja	30
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	29
informacja i komunikacja	26
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9
górnictwo i wydobywanie	5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w gminie Ostrów Wielkopolski według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 1 918 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest 49, natomiast średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników – 3. Na terenie Gminy znajduje się także jedno duże przedsiębiorstwo zatrudniające 250-999 pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Ostrów Wielkopolski według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne,
- subwencja ogólna,
- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych).

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej,
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

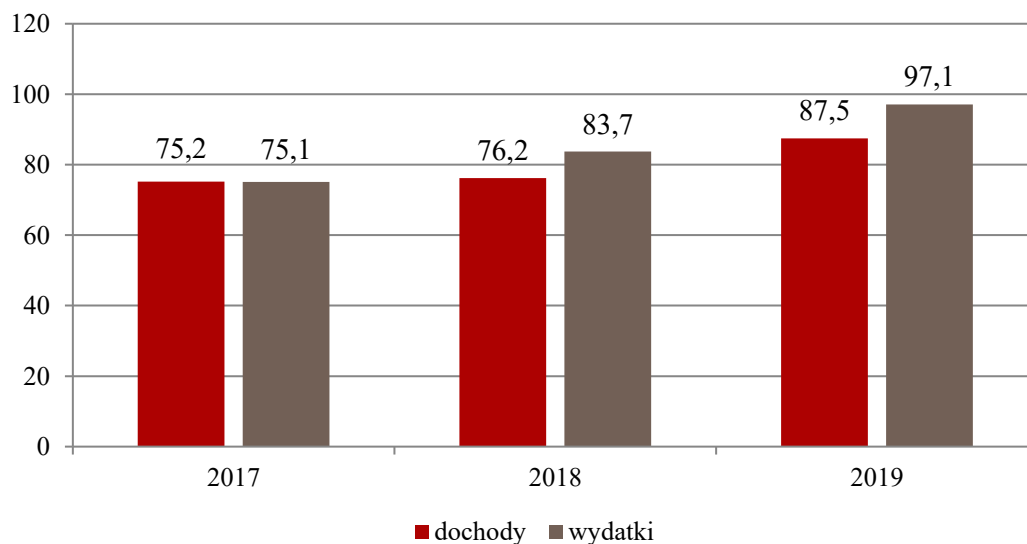
Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego,
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego,
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia,
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego,

- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego,
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Struktura wydatków i dochodów Gminy na przestrzeni lat 2017-2019 wykazuje tendencję wzrostową – od 2017 roku nastąpił wzrost wydatków o 22 mln oraz dochodów o 12,3 mln. Jednocześnie możemy zauważyć, że wydatki Gminy w 2018 i 2019 roku przewyższały jej dochody.

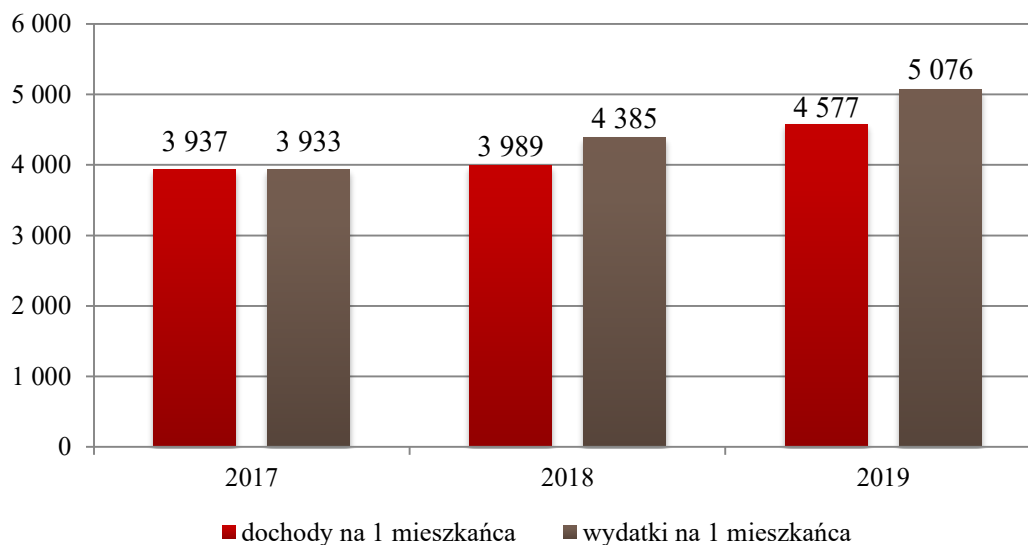
Wykres 4. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochody Gminy w 2019 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 4 577 zł, natomiast wydatki – 5 076 zł. Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił wzrost zarówno dochodów (o 16,3%), jak i wydatków (o 29,1%) Gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Wykres 5. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

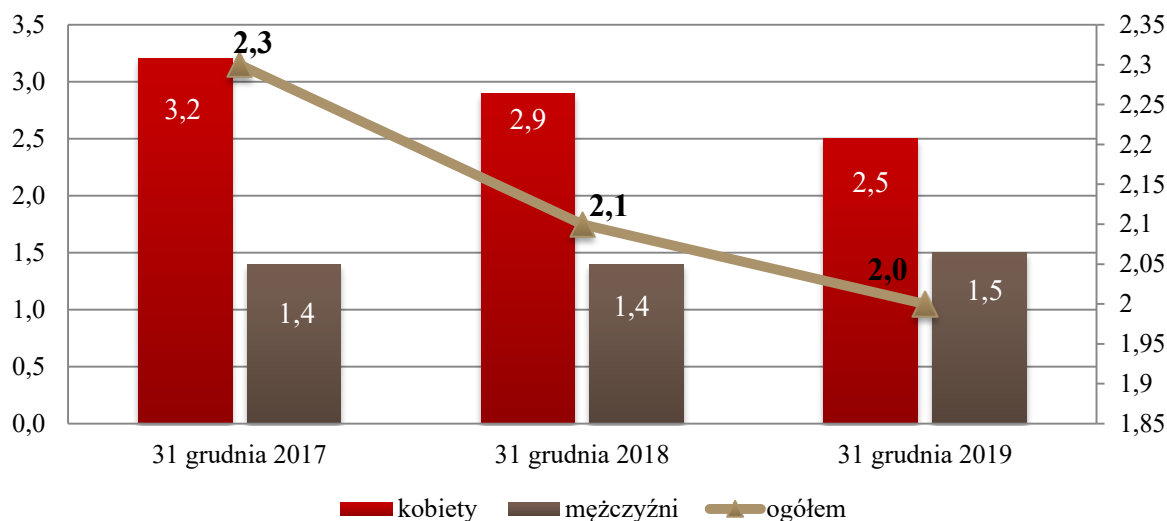
3.2. RYNEK PRACY

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 w gminie Ostrów Wielkopolski przedstawia się następująco:

- 16,7% jest w wieku przedprodukcyjnym – do 14 roku życia;
- 68,6% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 15-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 15-64;
- 14,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (dla kobiet jest to 60 lat i więcej, natomiast dla mężczyzn 65 lat i więcej).

Na przestrzeni lat 2017-2019 można zaobserwować spadek udziału bezrobotnych mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Pod koniec 2017 roku kształtował się on na poziomie 2,3%, a pod koniec 2019 spadł do 2%. W tym okresie liczba bezrobotnych kobiet była nieco większa, niż liczba bezrobotnych mężczyzn.

Wykres 6. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019 (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

3.3. WYCHOWANIE I EDUKACJA

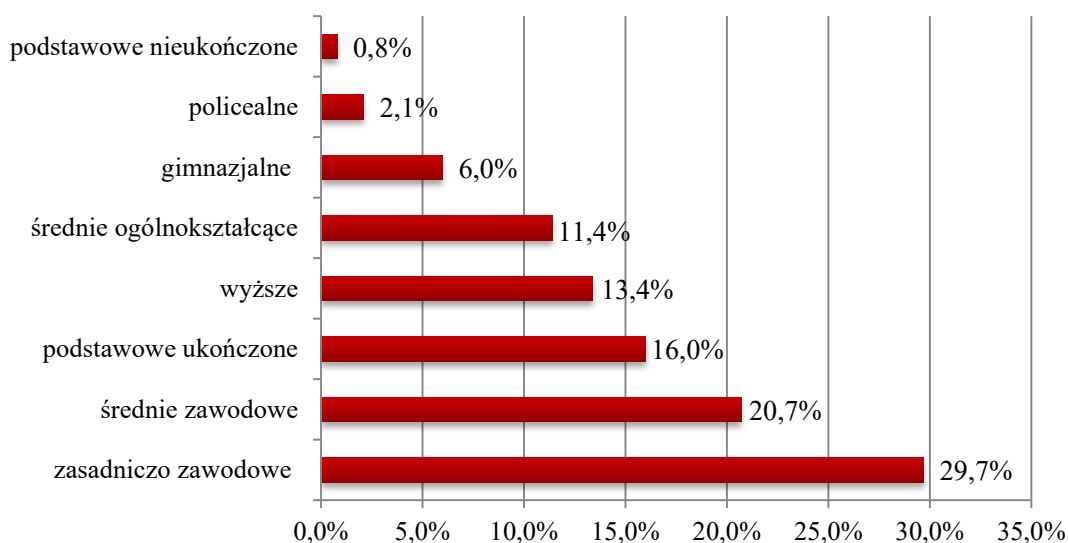
Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego przedstawia się następująco:

- 13,4% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,1% wykształcenie policealne,
- 11,4% średnie ogólnokształcące,
- 20,7% średnie zawodowe,
- 29,7% zasadnicze zawodowe,
- 6,0% gimnazjalne,
- 16,0% podstawowe ukończone,
- 0,8% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa wielkopolskiego mieszkańcy gminy Ostrów Wielkopolski mają analogiczny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Ostrów Wielkopolski największy odsetek ma wykształcenie zasadniczo zawodowe (21,7%) oraz podstawowe ukończone (19,7%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (38,2%) oraz średnie zawodowe (23,3%).

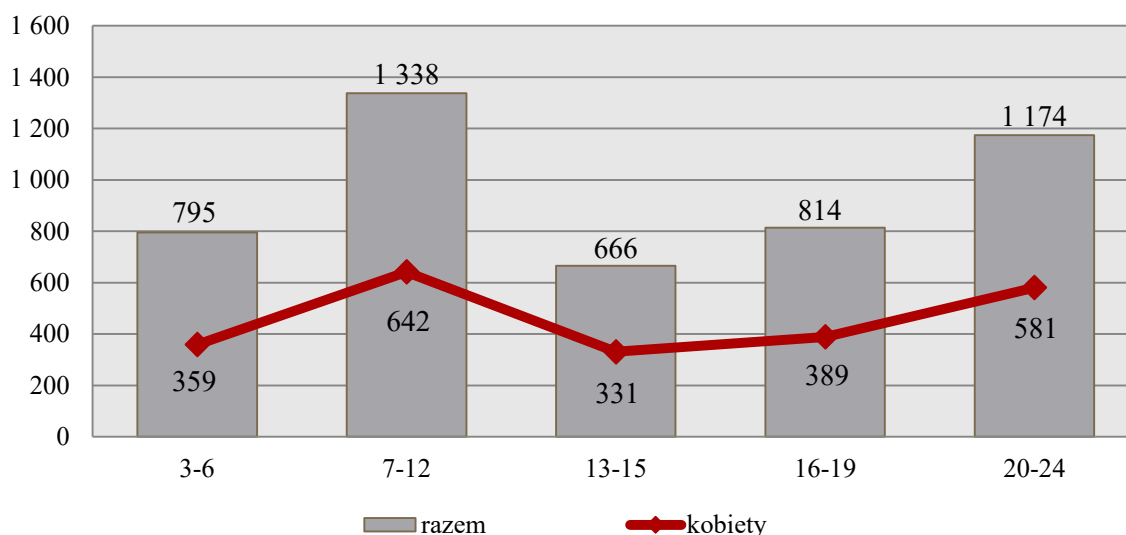
Wykres 7. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 4 787 mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski. Rozpatrując kwestię ludności z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (1 338 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (1 174 osoby), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (814 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie gminy Ostrów Wielkopolski funkcjonują następujące placówki oświatowe:

a) 6 szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa w Daniszynie,
- Szkoła Podstawowa im. Józefa Lipskiego w Szczurach,
- Szkoła Podstawowa im. Ignacego Ulatowskiego w Gorzycach Wielkich,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lamkach,
- Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Lipskiego w Lewkowie,
- Szkoła Podstawowa w Sobótce.

b) 2 zespoły szkolno-przedszkolne:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny we Wtórku,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Topoli Małej.

c) 8 przedszkoli:

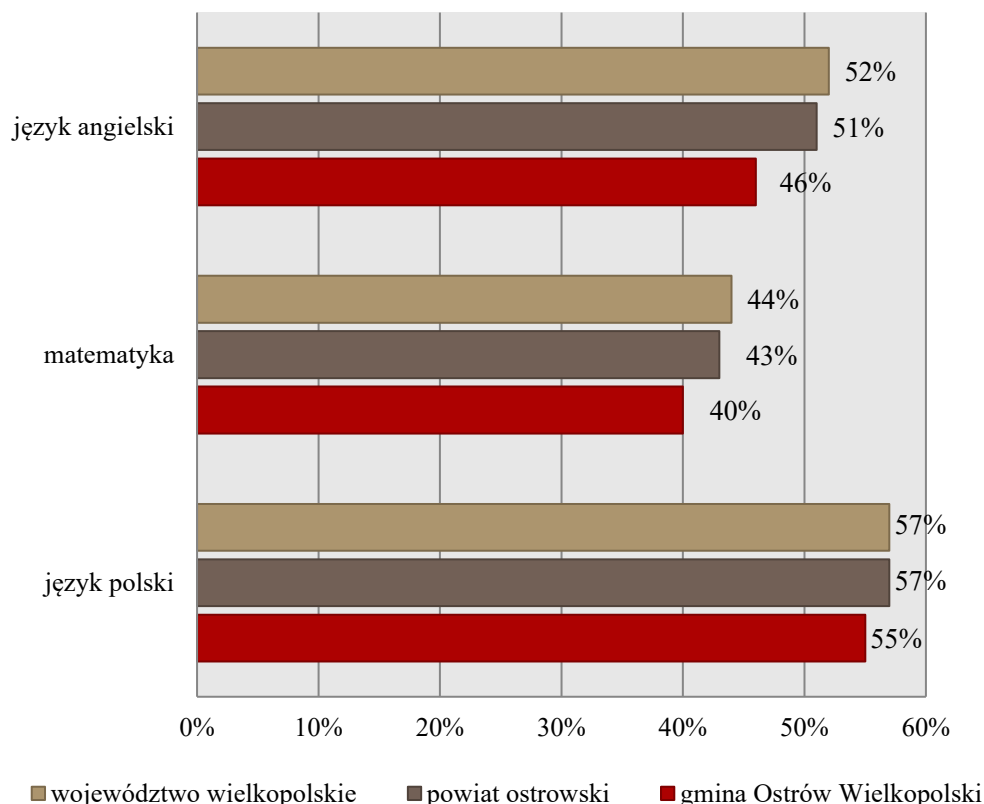
- Publiczne Przedszkole w Biniewie,
- Publiczne Przedszkole w Borowcu,
- Publiczne Przedszkole w Czekanowie,
- Publiczne Przedszkole w Daniszynie,
- Publiczne Przedszkole w Gorzycach Wielkich,
- Publiczne Przedszkole w Lamkach,
- Publiczne Przedszkole w Lewkowie,
- Publiczne Przedszkole w Sobótce.

d) 4 zespoły szkolno-przedszkolne prowadzone przez organizacje pozarządowe:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wysocku Wielkim,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słaborowicach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łąkocinach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny we Franklinowie.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Ostrów Wielkopolski, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu i województwa. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Ostrowa Wielkopolskiego uzyskali nieco niższe wyniki niż uczniowie z powiatu i województwa w zakresie wszystkich przedmiotów.

Wykres 9. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku uczniów z terenu gminy Ostrów Wielkopolski, powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: <https://www.oke.poznan.pl/>

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie

w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁶.

W 2017 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 28 711 148 zł, w 2018 roku kształtowały się na poziomie 33 073 983 zł, natomiast w 2019 roku były one równe 40 661 701 zł. W porównaniu do 2017 roku wydatki na oświatę i wychowanie wzrosły aż o 41,6%.

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Ostrów Wielkopolski to 5 216 nieruchomości (stan na koniec 2018 roku). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie w 2018 roku kształtowała się na poziomie 106,8 m². Na przestrzeni lat 2016-2018 możemy zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych i jednocześnie odnotowany został wzrost liczby mieszkań.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2016-2018

wyszczególnienie	2016	2017	2018
liczba mieszkań	5 086	5 146	5 216
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	105,9	106,3	106,8
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	189	125	97

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Stopień wyposażenia budynków w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Ostrów Wielkopolski jest dobry, gdyż większość mieszkań posiada dostęp do podstawowych instalacji np. wodociągu, ustępu spłukiwanego, czy łazienki. Na 5 216 mieszkań w 2018 roku:

- 96,3% mieszkań przyłączonych było do wodociągu,
- 92,6% mieszkań wyposażonych było w ustęp spłukiwany,
- 89,6% mieszkań posiadało łazienkę,
- 77,7% mieszkań korzystało z centralnego ogrzewania.

⁶ <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>

5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi między innymi Gminny Ośrodek Kultury w Wysocku Wielkim, który dba o upowszechnianie kultury i ożywianie lokalnych i regionalnych tradycji kulturowych. W strukturach GOK prężnie działają takie zespoły jak: „Furmany”, „Gorzyczanie”, „Wiecznie Młodzi”, „Łąkocanie”, „Chór Radość” oraz następujące sekcje:

- „Akademia Sztuki Cyrkowej”,
- „Sekcja Gitarowa”,
- „Sekcja Wokalna”,
- „Sekcja Plastyczna”.

Promocją i upowszechnianiem czytelnictwa, popularyzacją literatury, udzielaniem informacji oraz profesjonalną pomocą użytkownikom w poszukiwaniu wiadomości zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna w Gorzycach Wielkich wraz z 9 filiami w Daniszynie, Lewkowie, sobótce, Szczurach, Franklinowie, Wysocku Wielkim, Lamkach, Topoli Małej oraz we Wtórku.

Przy szkołach prowadzonych przez Gminę funkcjonuje 5 sal gimnastycznych – w Daniszynie, Topoli Małej, Wtórku, Lewkowie i Gorzycach Wielkich oraz boiska wielofunkcyjne w ramach programu „Orlik” – w Gorzycach Wielkich, Sobótce i Wysocku Wielkim.

W gminie Ostrów Wielkopolski funkcjonuje Rada Gminna Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe, która zrzesza takie kluby, jak: Klub Sportowy PIAST Czekanów, Zespół Sportowy WTÓRKOWIANKA Wtórek, Zespół Sportowy PIAST Karski, Zespół Sportowy LEW Lewków Osiedle, Klub Sportowy OGNIWO Łąkociny, Zespół Sportowy BŁYSK Słaborowice, Zespół Sportowy w Sobótce, Zespół Sportowy HURAGAN Szczury, Zespół Sportowy SKRA Topola Mała, Klub Sportowy ORZEŁ Wysocko Wielkie, Zespół Sportowy ZRYW Franklinów, Zespół Sportowy LEVCOWIA Lewków, Zespół Sportowy Górzeńko, Zespół Sportowy w Gutowie, Zespół Sportowy w Biniewie, Zespół Sportowy BŁYSK Daniszyn, Zespół Sportowy BŁĘKITNI Chruszczyny, Zespół Sportowy Nowe Kamicnice, Zespół Sportowy w Borowcu, Klub Sportowy GORZYCZANKA Gorzyce Wielkie, Klub Sportowy „CENTRA” Ostrów Wielkopolski, Klub Sportowy „TAJFUN” Ostrów Wielkopolski, Zespół Sportowy ORKAN Górzno.

Ponadto w Wysocku Wielkim od 1975 roku działa Terenowy Klub Olimpijczyka im. Mariana Matysiaka. Gmina jest również właścicielem lotniska w Michałkowie, na którym działa Aeroklub Ostrowski oraz strefa spadochronowa.

6. OCHRONA ZDROWIA

Z danych GUS wynika, iż w 2019 roku na terenie Gminy funkcjonowało pięć przychodni podlegających samorządowi terytorialnemu – ich liczba jest niezmienna od 2017 roku. W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2019 roku udzielono łącznie 35 963 porad – ich liczba w porównaniu do 2017 roku zwiększyła się 20,7%. Na terenie Gminy znajduje się jedna apteka ogólnodostępna – liczba osób na jedną aptekę to 19 147. Powyższe dane obrazuje tabela nr 6.

Tabela 6. Ochrona zdrowia na terenie gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	29 805	36 034	35 963
liczba przychodni podlegających samorządowi terytorialnemu	5	5	5
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	3 823	3 820	3 830
liczba aptek ogólnodostępnych	0	1	1
liczba osób przypadających na 1 aptekę ogólnodostępną	0	19 097	19 147

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

7. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

7.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁷. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych

⁷ J. Oniszczyk, *Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy*, s. 269.

instytucji jest dostawa usług, nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem⁸.

Roczny Program Współpracy Gminy Ostrów Wielkopolski z organizacjami pozarządowymi na rok 2020 przyjęty został Uchwałą Nr XII/131/2019 Rady Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia 19 listopada 2019 roku. Głównym celem Programu jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwiązywanie problemów społecznych w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją samorządową i organizacjami pozarządowymi. Celami szczegółowymi Programu są:

- podniesie skuteczności i efektywności działań podejmowanych w sferze zadań publicznych,
- określenie obszarów, kierunków i form wzajemnej współpracy,
- wsparcie dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów służące ich rozwojowi i lepszemu przygotowaniu do współpracy z Gminą w zakresie realizacji zadań publicznych i dla osiągnięcia ważnych celów społecznych gminy.

7.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim. Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713),

---

⁸ M. Yaziji, J. Doh, *Organizacje pozarządowe a korporacje*, s. 15.

- uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, (M.P. z 2018 r., Nr 140),
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, (Dz. U. z 2020 r. poz. 695 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, (Dz.U. z 2020 r. poz. 1327),
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1348),
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407).

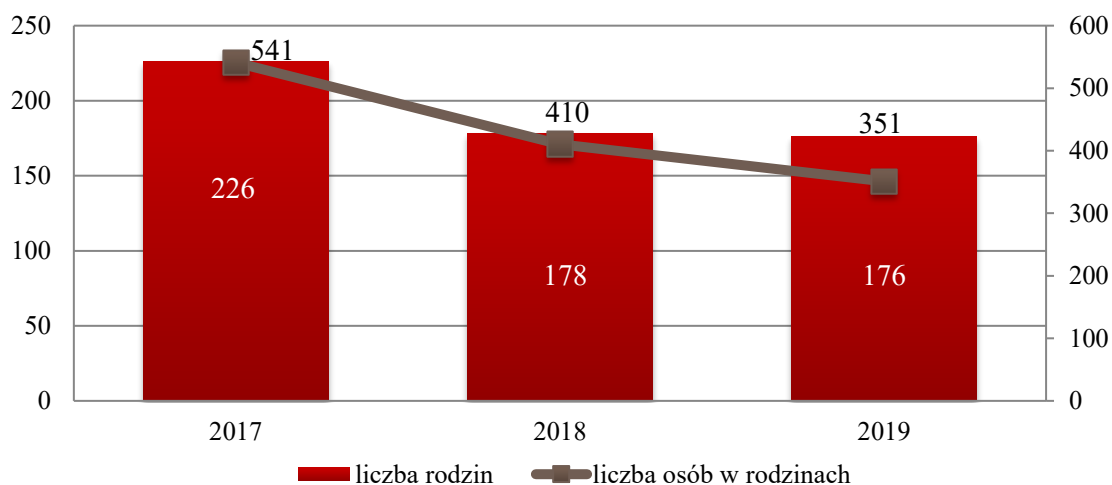
Na koniec 2019 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim zatrudnionych było 18 pracowników, w tym: kierownik Ośrodka – 1 osoba, pracownicy socjalni – 12 osób oraz 5 pozostałych osób. Spośród zatrudnionych osób 17 pracowników posiada wykształcenie wyższe, natomiast jedna osoba – średnie.

Z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok wynika, iż Ośrodek spełniał ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

Możemy zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Ostrow Wielkopolski na przestrzeni lat 2017-2019 uległa zmniejszeniu. W 2019 roku z pomocy skorzystało 176 rodzin – to o 22,1% mniej niż w 2017 roku oraz o 1,1% mniej niż w 2018 roku.

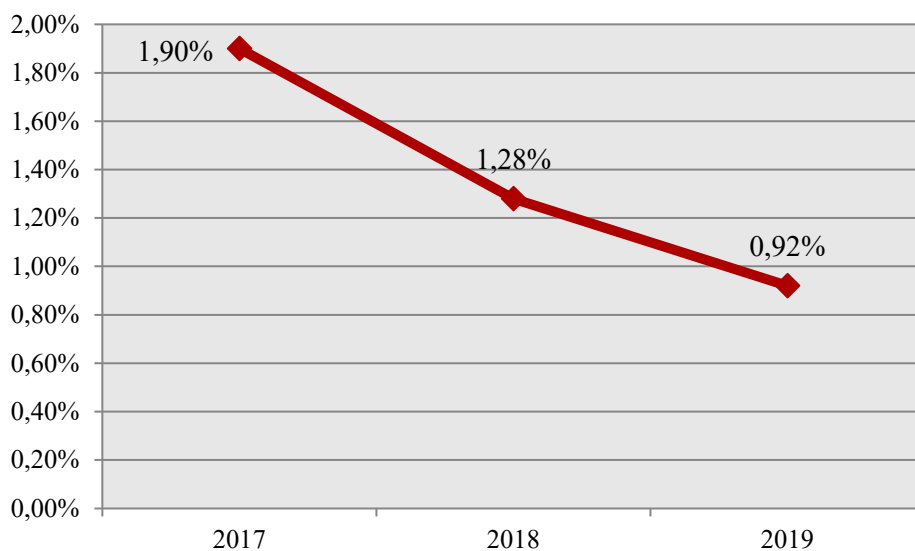
Wykres 10. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2017-2019 wartość tego wskaźnika zmniejszyła się z 1,90% w 2017 roku, do 0,92% w 2019 roku. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

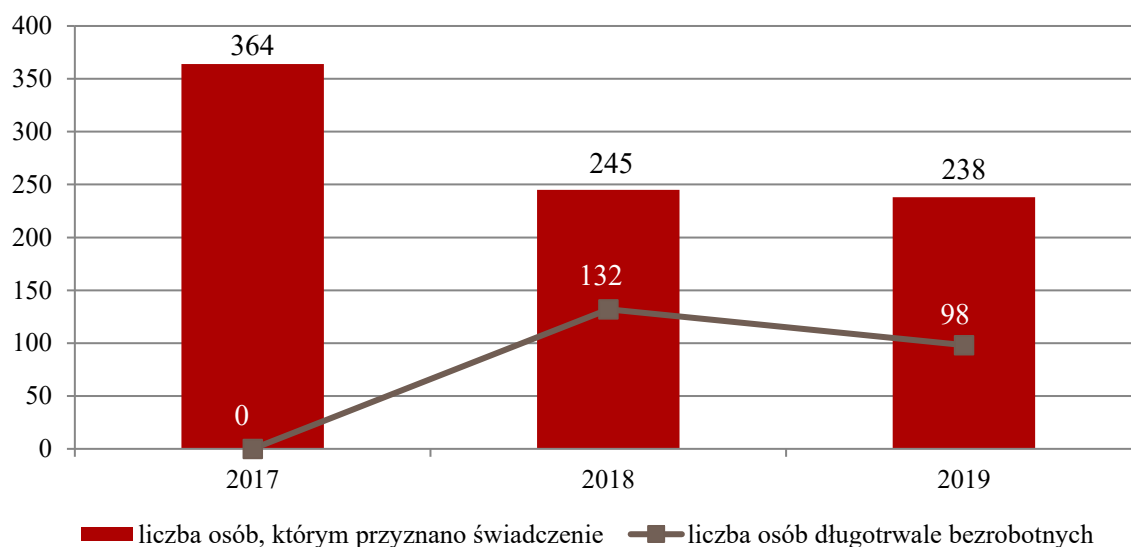
Wykres 11. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku świadczenie pomocy społecznej zostało przyznane 238 osobom – w porównaniu do 2018 roku liczba ta zmniejszyła się tylko o 7 osób. W przypadku długotrwale korzystających ze świadczeń liczba ta osiągnęła poziom 98 osób. Osoby długotrwale korzystające ze świadczeń w stosunku do ogółu osób, którym przyznano świadczenie stanowiły w 2019 roku aż 41,2% – to o 12,7 pp. mniej niż w 2018 roku.

Wykres 12. Liczba osób, którym przyznano świadczenie, liczba osób długotrwale pobierająca świadczenie w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2018 rok

Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2019 roku są widoczne – mężczyźni stanowili 46,9% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane (46 osób), natomiast kobiety – 53,1% (52 osoby).

Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w podziale na płeć

płeć	2017	2018	2019
kobiety	0	76	52
mężczyźni	0	56	46
ogółem	0	132	98

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2018 rok

Z pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych w 2019 roku skorzystało 158 osób, natomiast w postaci świadczeń niepieniężnych 30 osób. Spośród korzystających z pomocy społecznej, zauważyć można spadek liczby rodzin zarówno w przypadku świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych. W roku 2019 liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych w porównaniu do 2017 roku spadła o 7,2%. W przypadku świadczeń niepieniężnych zauważalny jest spadek liczby rodzin, który wyniósł aż 71,4%.

Tabela 8. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych z pomocy społecznej w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	2017		2018		2019	
	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny
świadczenia pieniężne	172	166	160	157	158	154
świadczenia niepieniężne	192	105	86	38	30	30

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2018 rok

W 2019 roku w gminie Ostrów Wielkopolski najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: ubóstwo (123 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (118 rodzin), niepełnosprawność (85 rodzin) oraz bezrobocie (67 rodzin).

Tabela 9. Powody udzielania świadczeń w latach 2017-2019 roku – liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Lp.	powód udzielenia świadczeń	2017	2018	2019
1	ubóstwo	178	127	123
2	bezrobocie	106	80	67
3	niepełnosprawność	98	84	85
4	długotrwała lub ciężka choroba	126	107	118
5	alkoholizm	25	26	20
6	potrzeba ochrony macierzyństwa	39	25	22
	w tym wielodzietność	20	14	10
7	bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	47	33	33
	w tym rodziny niepełne	-	28	22
	w tym rodziny wielodzietne	-	6	4
8	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	3	3
9	przemoc w rodzinie	0	0	1
10	bezdomyłość	4	2	6
11	sieroctwo	0	0	0
12	narkomania	2	0	1
13	zdarzenia losowe	1	4	1
14	sytuacja kryzysowa	0	5	1
15	klęski żywiołowe i ekologiczne	12	13	0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

W 2019 roku przeprowadzono wywiady środowiskowe z 212 osobami. Liczba osób, z którymi przeprowadzono takie wywiady w porównaniu do 2017 zmalała o 41,8%, natomiast w stosunku do 2018 roku zmniejszyła się o 13,5%.

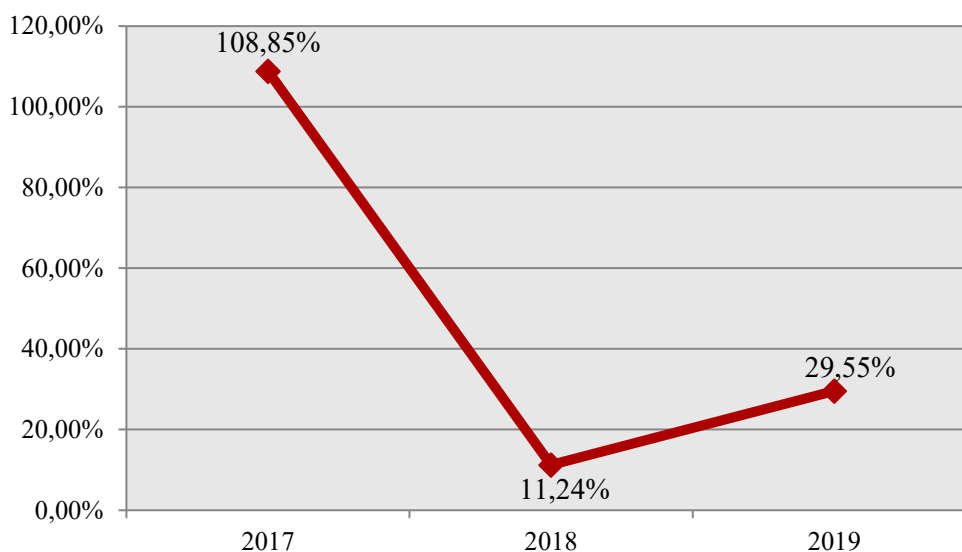
Tabela 10. Liczba osób i osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób ogółem	364	245	212
liczba rodzin ogółem	364	198	207
liczba osób w rodzinach	541	410	495

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na poziomie 29,55%. W porównaniu do 2018 roku wskaźnik ten wzrósł o 18,31 pp., natomiast w stosunku do 2017 roku zmalał o 79,30 pp.

Wykres 13. Wskaźnik pracy socjalnej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

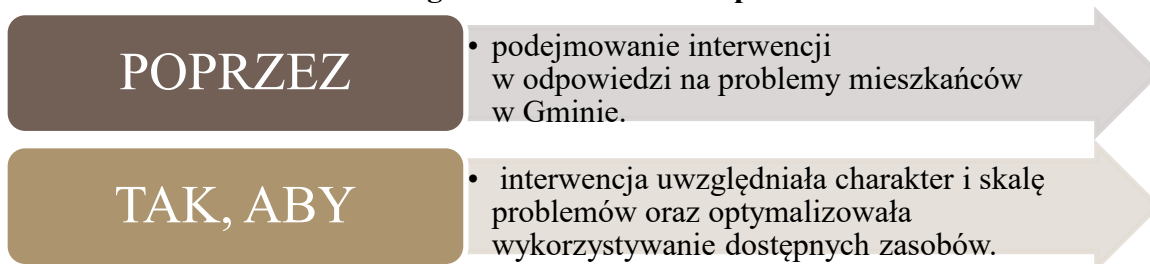
- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych (rozdział Podstawowe informacje o dziedzinie, skali problemu i działań interwencyjnych),
- analiza SWOT⁹,
- charakterystyka głównych obszarów problemowych (rozdział Obszary problemowe),
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań (rozdział Korelacje).

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania między dziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Gminy nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez gminę Ostrów Wielkopolski.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu zawierająca charakterystykę planowanych do realizacji działań. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

Cel strategiczny:

Sprawny, odpowiedni do potrzeb, system rozwiązywania problemów społecznych w gminie Ostrów Wielkopolski.

⁹ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

1.1. WSPIERANIE RODZINY

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim, który służy pomocą rodzinom z miejscowości znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiający życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2019 roku zostało przyznanych łącznie 1 551 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 3 723 świadczenia rodzinom z dwójką dzieci, 4 643 świadczenia rodzinom z trójką dzieci oraz 4 599 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci.

Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela.

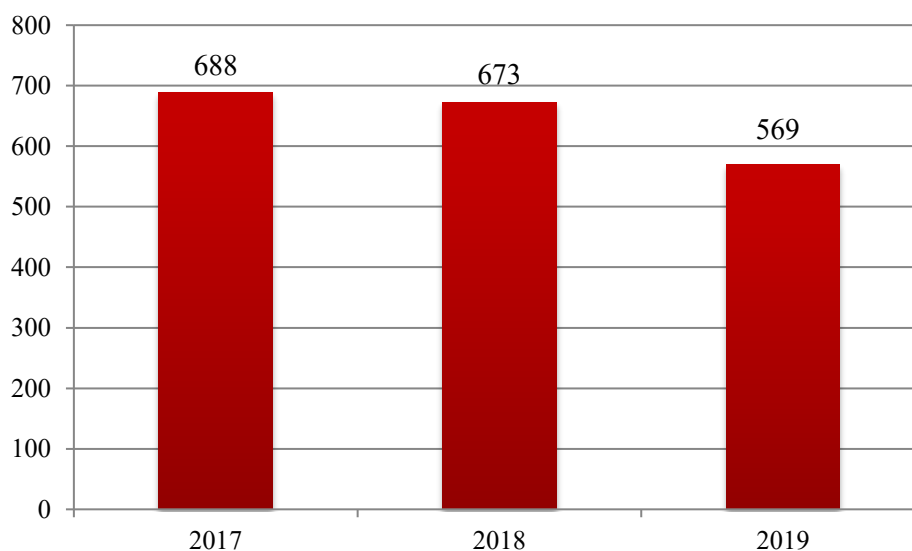
Tabela 11. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2019 roku

typ rodzin	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
jedno dziecko	1 427	124	1 551
dwoje dzieci	3 682	41	3 723
troje dzieci	4 572	71	4 643
czworo i więcej dzieci	4 568	31	4 599

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na poniższym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2019 roku korzystało średnio 569 rodzin, czyli o 15,5% rodzin mniej niż w roku 2018 oraz o 17,3% mniej niż w roku 2017.

Wykres 14. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ skorzystało 1 454 rodzin, w 2018 roku – 1 387 rodzin, natomiast w 2019 roku – 1 360 rodzin. W porównaniu do poprzednich lat zauważalny jest spadek rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku wychowawczego wyniosła w 2019 roku

16 987 038 zł – w porównaniu do roku poprzedniego liczba ta wzrosła o 31,3%, natomiast w stosunku do 2017 roku zwiększyła się o 24,2%.

Tabela 12. Liczba oraz kwota świadczeń wychowawczych 500+ na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin	1 454	1 387	1 360
kwota świadczeń (zł)	13 682 668	12 935 477	16 987 038

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej:

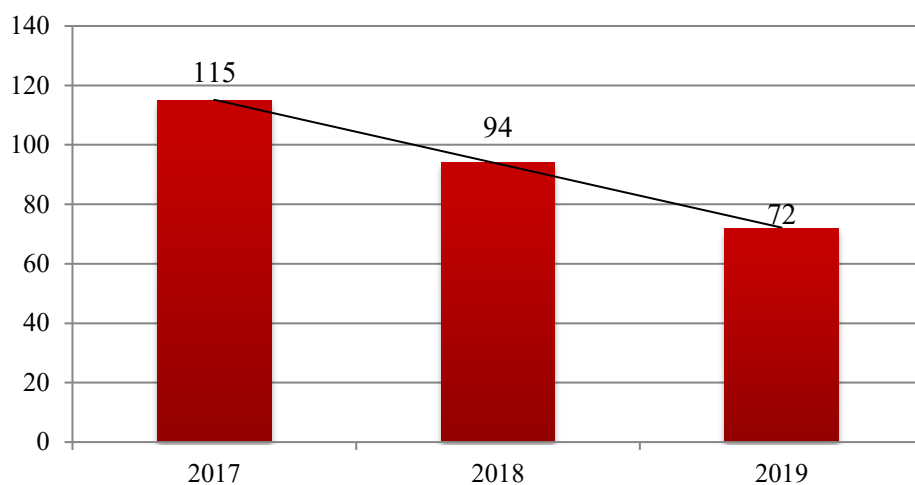
- do 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- do ukończenia przez nią 25 roku życia albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności bezterminowo.

Osoba uprawniona oznacza osobę uprawnioną do otrzymywania alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800,00 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów tytułem wykonawczym jednakże nie wyżej niż 500,00 zł.

W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystały 72 osoby, na łączną kwotę 339 460 zł. W porównaniu do lat poprzednich możemy zauważyć spadek liczby osób korzystających z tego świadczenia. W stosunku do 2018 roku liczba ta zmniejszyła się o 23,4%, natomiast w porównaniu do 2017 roku uległa spadkowi o 37,4%. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

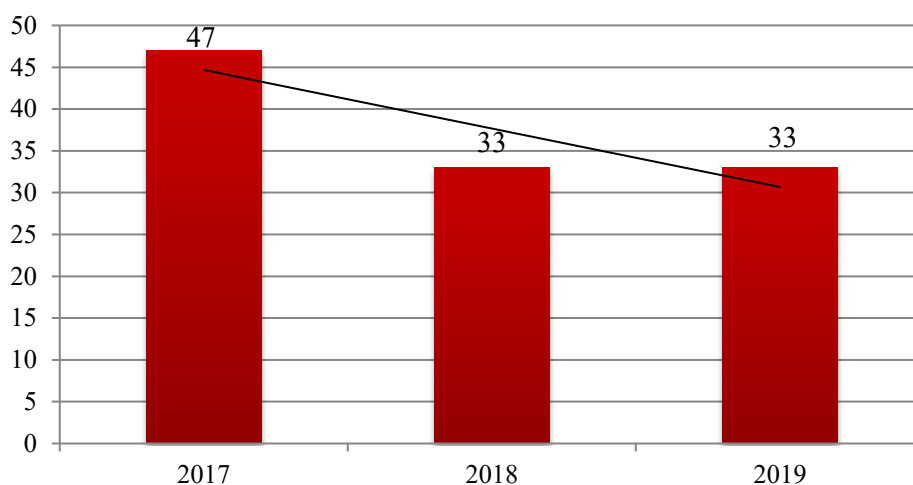
Wykres 15. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa spadkowi. W 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystały 33 rodziny, w tym rodziny niepełne stanowiły 66,7%, natomiast rodziny wielodzietne 12,1%. W 2018 roku liczba rodzin utrzymywała się na takim samym poziomie co w 2019 roku, natomiast w 2017 roku była wyższa o 14 rodzin.

Wykres 16. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskiej realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem

niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy ekonomicznym.

W latach 2017-2019 zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny. Liczba rodzin, które korzystały z jego usług wynosiła kolejno: 14 rodzin w roku 2019, 12 rodzin w roku 2018 oraz 13 rodzin w roku 2017.

Tabela 13. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na przestrzeni lat 2017-2019

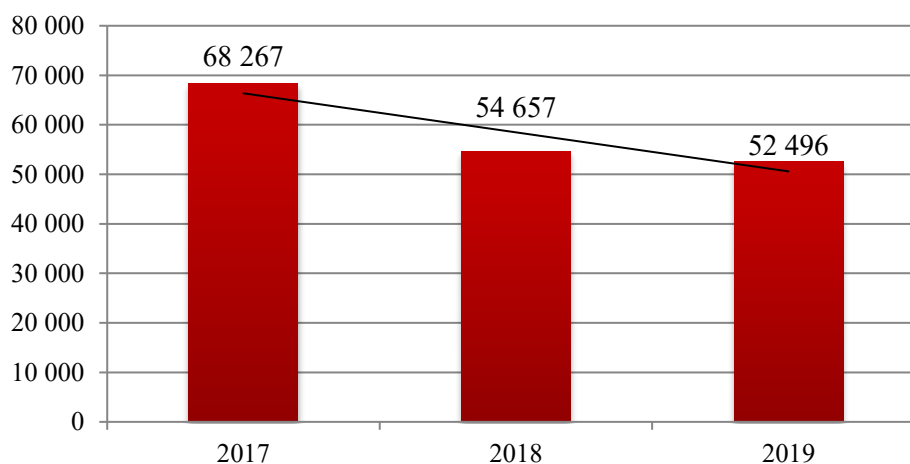
	2017	2018	2019
liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	13	12	14
liczba asystentów rodziny	2	2	2

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W roku 2019 w gminie Ostrów Wielkopolski nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 13 dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 52 496 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej w porównaniu do roku 2018 zmniejszyła się o 4%, natomiast w stosunku do 2017 roku spadła o 23,1%.

Wykres 17. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Gmina Ostrów Wielkopolski realizuje program „Dobry Początek”, który jest skierowany do mieszanek Gminy i ma na celu wspieranie kobiet w ciąży oraz w pierwszych miesiącach po narodzinach dziecka. W ramach programu realizowane są następujące świadczenia rzeczowe:

- materiały edukacyjne opracowane przez lekarzy specjalistów udzielających podstawowych informacji w zakresie niezbędnych badań lekarskich dla kobiety w czasie ciąży oraz jej dziecka w pierwszych latach jego życia,
- plakietka „Jestem w ciąży”, poprzez którą kobieta może poinformować swoje otoczenie, szczególnie w miejscach publicznych o stanie ciąży i wynikających z tego tytułu przywilejach,
- wyprawka rzeczowa dla mamy i dziecka złożona z 50 elementów niezbędnych podczas pierwszych miesięcy po narodzinach dziecka m.in. komplety ubranek dla dziecka, pieluszki, kosmetyki do pielęgnacji noworodka, różnego rodzaju niezbędne akcesoria czy środki higieniczne.

Rodziny z gminy Ostrów Wielkopolski korzystają również z Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Przysługuje ona niezależnie od dochodu rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki oferują nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.

Ponadto na terenie całego województwa wielkopolskiego działa Wielkopolska Karta Rodziny, której adresatem są rodziny wielodzietne z województwa wielkopolskiego. Program „Wielkopolska Karta Rodziny” ma na celu promowanie modelu wielodzietnej rodziny oraz upowszechnianie działań na rzecz wzmocnienia jej kondycji, wspieranie dużych rodzin, zwiększanie rozwojowych i życiowych szans dzieci wychowujących się w tych rodzinach.

Z myślą o wspieraniu dużych rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Ostrów Wielkopolski wprowadzono Program „Karta Dużej Rodziny Gminy Ostrów Wielkopolski”, którego celem jest promocja modelu rodziny wielodzietnej oraz działań na rzecz wzmocnienia jej kondycji finansowej, wspieranie dużych rodzin, zwiększanie szans rozwojowych i życiowych oraz kształtowanie ich pozytywnego wizerunku poprzez ułatwienie im dostępu do dóbr kultury, sportu i rekreacji oraz zakupu towarów i usług.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wspieranie rodziny” są:

- edukacja (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży),
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem),
- wsparcie osób niepełnosprawnych (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu),
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcjonalności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zapewnienie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przewycięzania sytuacji kryzysowych rodzinom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
2	Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, liczba dostępnych zajęć.

3	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
4	Rozpowszechnienie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
5	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.
6	Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
7	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.
8	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego.	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego.
9	Utworzenie Świetlicy Socjoterapeutycznej.	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach Świetlicy Socjoterapeutycznej.
11	Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów, liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	Placówki oświatowe, NGO, GOK, PCPR.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.2.WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

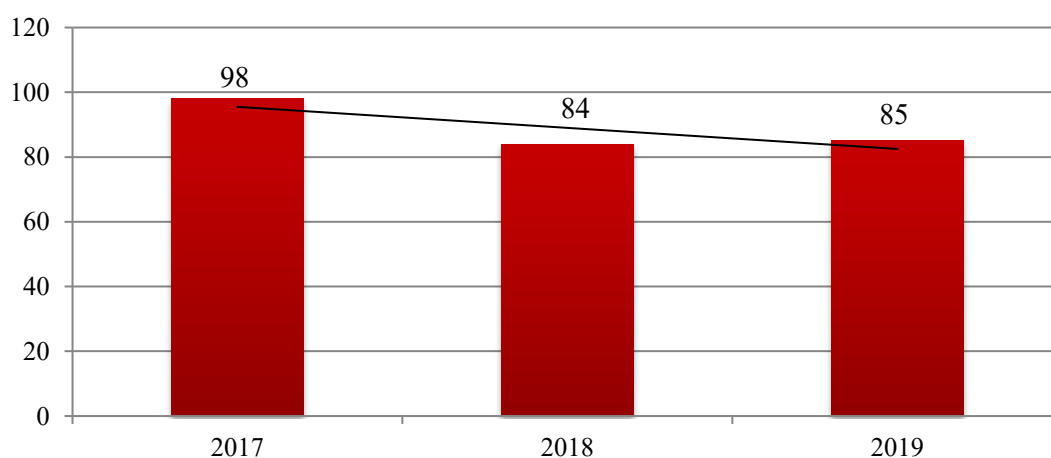
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

Analizując problemy społeczne, które były zauważalne na obszarze gminy Ostrów Wielkopolski, zwrócono także uwagę na zjawisko niepełnosprawności. W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 85 rodzin. Warto zwrócić uwagę na to, iż niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i wsparcia znalazła się na trzecim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w Gminie w 2019 roku. W stosunku do 2017 nastąpił spadek o 13 rodzin, natomiast w porównaniu do 2018 roku liczba ta wzrosła o jedną rodzinę.

Wykres 18. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił wzrost przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka. W 2017 roku udzielono 1 237 świadczeń na łączną kwotę 189 261 zł, w 2018 roku liczba świadczeń wyniosła 1 267 na kwotę 200 414 zł, natomiast w 2019 roku przyznano 1 417 świadczeń na kwotę 253 387 zł. W ciągu omawianego okresu liczba świadczeń wzrosła o 14,6%, a kwota świadczeń o 33,9%.

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	1 237	1 267	1 417
kwota świadczeń (zł)	189 261	200 414	253 387

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku przyznano 3 473 świadczenia dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W porównaniu do roku 2018 liczba świadczeń uległa zwiększeniu o 1,8%. Kwota z powyższych świadczeń w 2019 roku wyniosła 655 289 zł – w stosunku do 2018 roku zwiększyła się o 21,6%.

Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	3 538	3 411	3 473
kwota świadczeń (zł)	541 314	538 693	655 289

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku przyznano 1 917 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 roku – 1 850, natomiast w 2017 roku – 1 840. Kwota z powyższych świadczeń w 2019 roku wyniosła 363 619 zł – w stosunku do 2017 roku była wyższa o 29,2%.

Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	1 840	1 850	1 917
kwota świadczeń (zł)	281 520	292 790	363 619

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osobom niepełnosprawnym z terenu Gminy udzielone zostaje wsparcie między innymi w postaci zasiłków okresowych. W 2019 roku udzielono 5 zasiłków okresowych z tytułu niepełnosprawności, w 2018 roku – 9, natomiast w 2017 roku – 10. Kwota

z powyższych świadczeń w 2019 roku to 5 915 zł – w stosunku do 2017 roku była ona niższa o 4,3%, natomiast w porównaniu do 2018 roku zmniejszyła się o 28%.

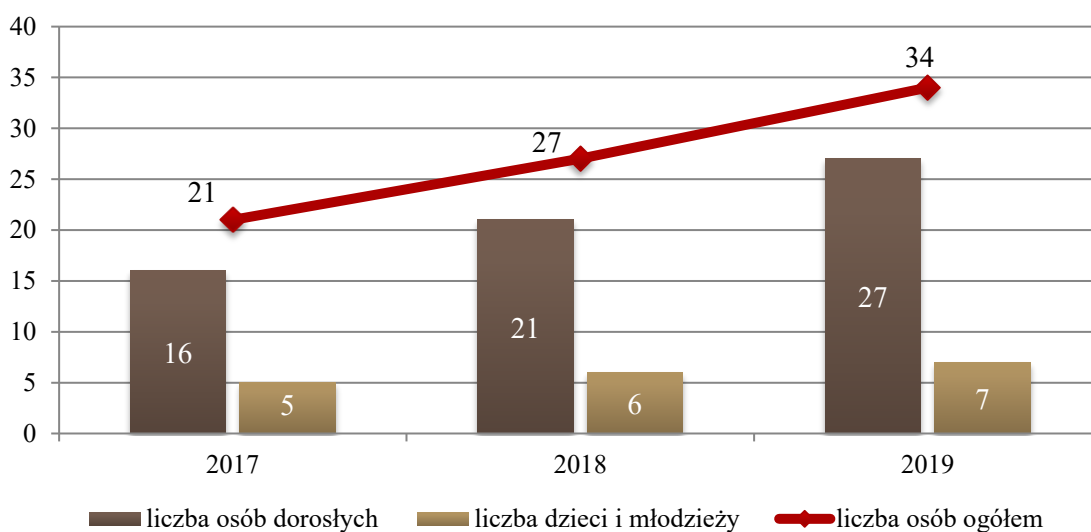
Tabela 17. Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	10	9	5
kwota świadczeń (zł)	6 182	8 213	5 915

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Według danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w gminie Ostrów Wielkopolski w 2019 roku 34 osoby niepełnosprawne korzystały z dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego, w tym 27 dorosłych oraz 7 dzieci. W porównaniu do lat poprzednich liczba osób korzystających z dofinansowania uległa zwiększeniu – w stosunku do 2017 roku o 13 osób, natomiast w porównaniu do 2018 roku o 7 osób. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego w powiecie ostrowskim w latach 2017-2019

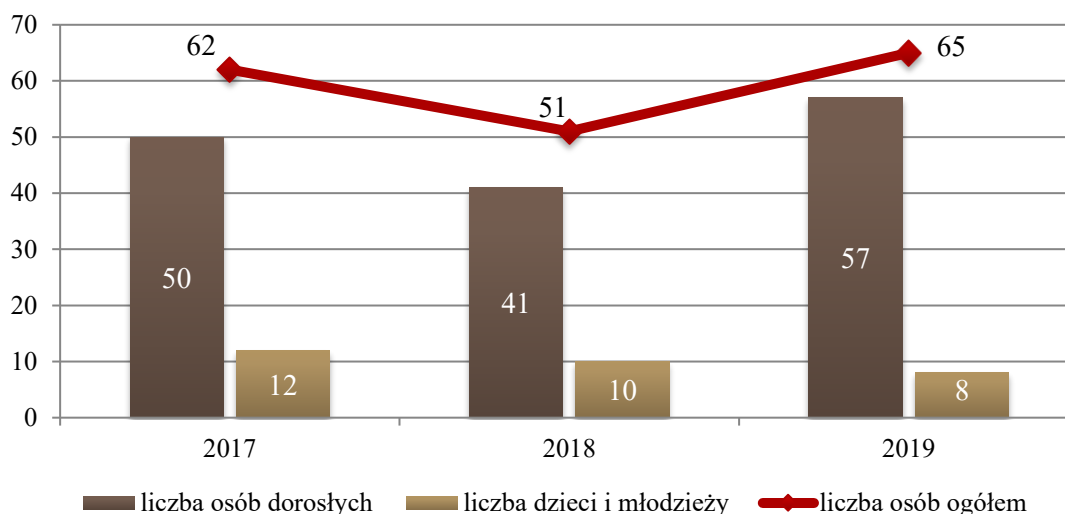

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wielkopolskim za lata 2017-2019

W 2019 roku przyznano dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 65 osób, w tym dla 57 dorosłych oraz 8 dzieci. W porównaniu do 2018 roku liczba osób niepełnosprawnych, którym przyznano dofinansowanie wzrosła o 14 osób, natomiast w stosunku do 2017 roku zwiększyła się o 3 osoby, co pokazuje wykres nr 20.

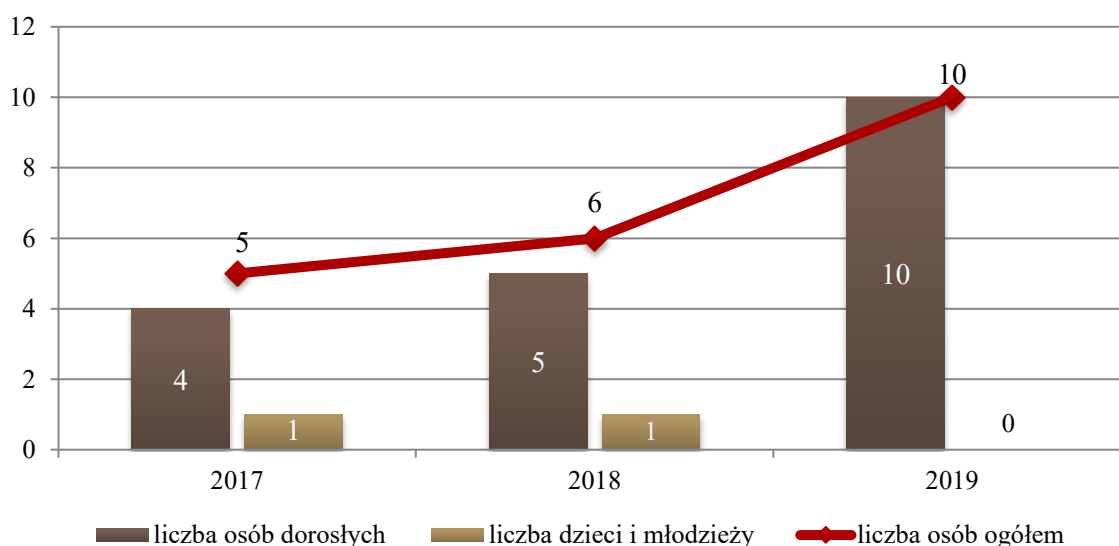
Wykres 20. Liczba osób niepełnosprawnych którym wypłacono dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w powiecie ostrowskim w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wielkopolskim za lata 2017-2019

Z dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się w 2019 roku skorzystało 10 dorosłych mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski. W stosunku do lat poprzednich liczba ta uległa zwiększeniu, co przedstawione zostało na poniższym rysunku.

Wykres 21. Liczba osób niepełnosprawnych, którym wypłacono w 2019 roku dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się w Powiecie Ostrowskim w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wielkopolskim za lata 2017-2019

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące wśród mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski wzięło udział 81 dorosłych mieszkańców. Poniżej przedstawione zostały najważniejsze wyniki badań w zakresie niepełnosprawności.

- 4% osób doznało wykluczenia społecznego ze względu na niepełnosprawność.
- W środowisku 17% badanych osoby niepełnosprawne z powodu swojej sytuacji życiowej doświadczyły odrzucenia.
- Często lub bardzo często osoby niepełnosprawne spotyka co czwarty mieszkaniec, natomiast co drugi – czasami.
- 21% dorosłych mieszkańców uważa, że infrastruktura techniczna Gminy jest dostosowana do osób niepełnosprawnych w niewielkim lub żadnym stopniu, natomiast 58% badanych jest zdania, że jest ona przystosowana w średnim stopniu.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz przeprowadzonych badań, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i architektonicznych,
- wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP,
- aktywność i integracja społeczna seniorów – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie,
- ubóstwo – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów,

- zdrowie – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację i dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych.	Liczba zorganizowanych lub dofinansowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób niepełnosprawnych.
2	Wspieranie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, miejscach publicznych, a także barier w komunikowaniu się i barier technicznych.	Liczba i rodzaje usuniętych barier.
3	Zwiększenie dostępności do świadczeń usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
4	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.
5	Rozpowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	Liczba rozpowszechnionych informacji.
6	Organizowanie przedsięwzięć mających na celu promowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych oraz umacnianie tolerancji i akceptacji środowiska lokalnego wobec osób niepełnosprawnych.	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć.
7	Organizowanie transportu uczniów niepełnosprawnych.	Liczba niepełnosprawnych uczniów dowożonych do szkoły.
8	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.
9	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, warsztatów terapii zajęciowej oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób, którym zostało przyznane dofinansowanie.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PCPR, placówki kulturalne, NGO.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.3. ZDROWIE PSYCHICZNE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁰.

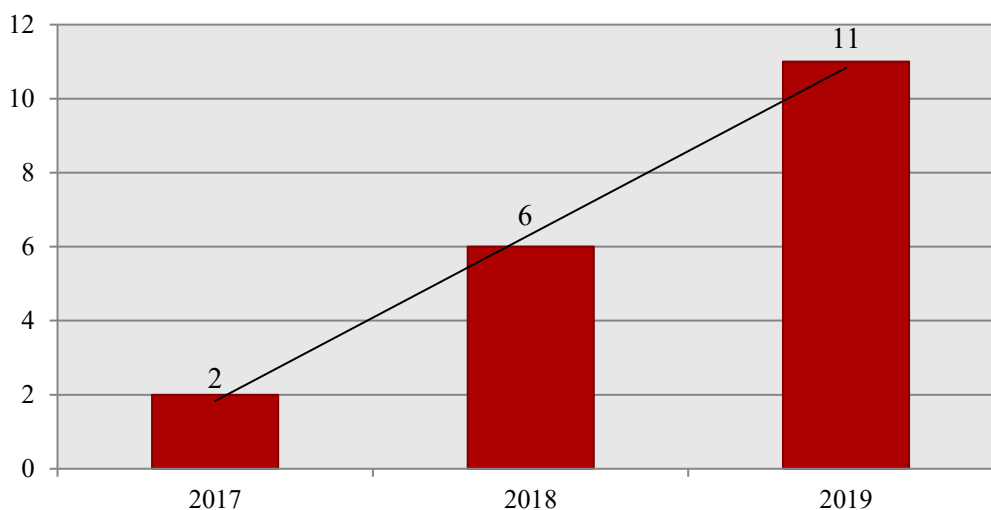
Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę, należy organizacja i świadczenie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Celem specjalistycznych usług opiekuńczych jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez: zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym z zaburzeniami psychicznymi, w przypadkach gdy są jej pozbawione, oraz osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić; pomoc dostosowaną do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi oraz celów postawionych w planach postępowania terapeutyczno-wspierającego, świadczoną przez osoby z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem.

¹⁰ www.psychiatriapolska.pl

W 2019 roku ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 11 osób z zaburzeniami psychicznymi. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób korzystających z takich usług uległa wzrostowi, co zostało zaprezentowane na poniższym wykresie.

Wykres 22. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W Powiatowym Ośrodku Wsparcia od 2001 roku prowadzona jest Terapia Rodzinna dla mieszkańców powiatu ostrowskiego. Aktualnie prowadzona jest w każdą środę od 15.00 do 17.00 i przeznaczona jest dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i ich rodzin bez ograniczeń wiekowych. Celem Terapii Rodzinnej, jest wspieranie osób niepełnosprawnych intelektualnie i ich rodzin w codziennej terapii, stwarzanie rodzicom i ich niepełnosprawnym dzieciom warunków do udziału w różnych formach aktywności, do inicjowania i spędzania czasu wolnego według własnych pomysłów. Osoby korzystające z Terapii Rodzinnej, mają do dyspozycji sprzęt, pomoce, wyposażenie placówki ułatwiające wypełnianie czasu wolnego i wspomagające rozwój psychofizyczny.

Na terenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób Dorosłych Przewlekłe Psychiczenie Chorych i Niepełnosprawnych Intelektualnie (Typ AB) W Ostrowie Wielkopolskim działa od października 2002 roku Klub Wsparcia – „Bądźmy Razem”. Celem tego programu jest poprawienie dostępności i efektywności oparcia społecznego dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi oraz rodzin i opiekunów tych osób. Zadaniem Klubu Wsparcia jest przede wszystkim udzielanie pomocy osobom i rodzinom w celu zapobiegania społecznej izolacji i stygmatyzacji, integracja społeczna, umożliwienie osobom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać poprzez wspieranie w codziennym funkcjonowaniu.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące wśród mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski poruszono także kwestię zdrowia psychicznego. Poniżej przedstawione zostały najważniejsze wyniki badań w tym zakresie.

- Zdecydowana większość dorosłych mieszkańców ocenia stan swojego zdrowia psychicznego pozytywnie (83%).
- Zły stan zdrowia psychicznego dotyczy 1% respondentów.
- Przez co najmniej 2 tygodnie u największej części mieszkańców Gminy utrzymywało się: obniżenie nastroju (51%) oraz zmniejszenie energii prowadzące do wzmożonej męczliwości i zmniejszenia aktywności (38%).
- U średnio co trzeciego mieszkańca długo utrzymywały się takie stany jak: utrata zainteresowań i zdolności do radowania się, niska samoocena i mała wiara w siebie oraz zaburzenia snu.
- Myśli samobójcze utrzymujące się dłużej niż 2 tygodnie dotyczyły aż 7% respondentów.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi,
- utrzymujące się u znacznej części mieszkańców: obniżenie nastroju, zmniejszenie energii prowadzącej do wzmożonej męczliwości, a także utrata zainteresowań i zdolności do radowania się, niska samoocena, zaburzenia snu, czy myśli samobójcze.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „zdrowie psychiczne” są:

- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przewyższane we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego,
- aktywność i integracja społeczna seniorów – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności

społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego,

- ubóstwo – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej,
- zdrowie – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia,
- przemoc i uzależnienia – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz zapewnienie dostępności do pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
3	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PCPR, PUP.	Środki własne, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹¹. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynikają między innymi z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok* przyjętego uchwałą Nr XIII/132/2019 Rady Gminy Ostrów Wielkopolski z dnia 19 grudnia 2019 r. Wśród celów strategicznych Programu można wyróżnić:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,

¹¹ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

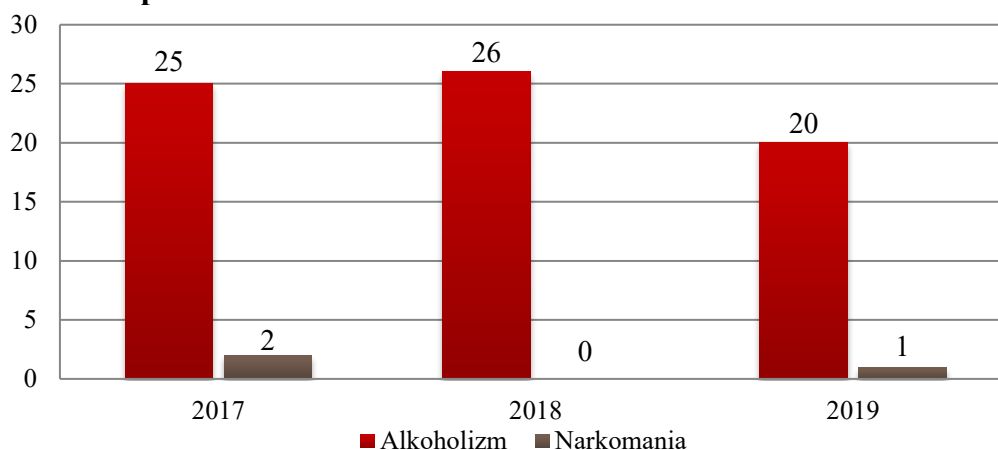
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów (określonych w art.13¹ i 15 ustawy) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ostrów Wielkopolski na 2020 rok został przyjęty uchwałą Rady Gminy Nr XIII/133/2019 z dnia 19 grudnia 2019 r. Ma on na celu zapobieganie powstawaniu problemów związanych z uzależnieniami poprzez:

- prowadzenie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych.

W 2019 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim skorzystało 20 rodzin z powodu uzależnienia od alkoholu. W 2019 roku liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu alkoholizmu była niższa niż w latach 2017-2018. W porównaniu do 2017 roku liczba rodzin uległa zmniejszeniu o 5, natomiast w stosunku do 2018 roku o 6 rodzin. W 2019 roku z powodu narkomanii pomoc i wsparcie udzielono jednej rodzinie, w 2018 roku nie udzielono pomocy żadnej rodzinie z tego powodu, natomiast w 2017 roku – 2 rodzinom.

Wykres 23. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2019 roku Komisja liczyła 9 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA w Ostrowie Wielkopolskim podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela. Jak wynika z danych źródłowych, w porównaniu do roku 2017 liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy spadła o 100%, zmniejszyła się także liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy o 69%, wzrosła natomiast liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień o 15% oraz liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego o 44%.

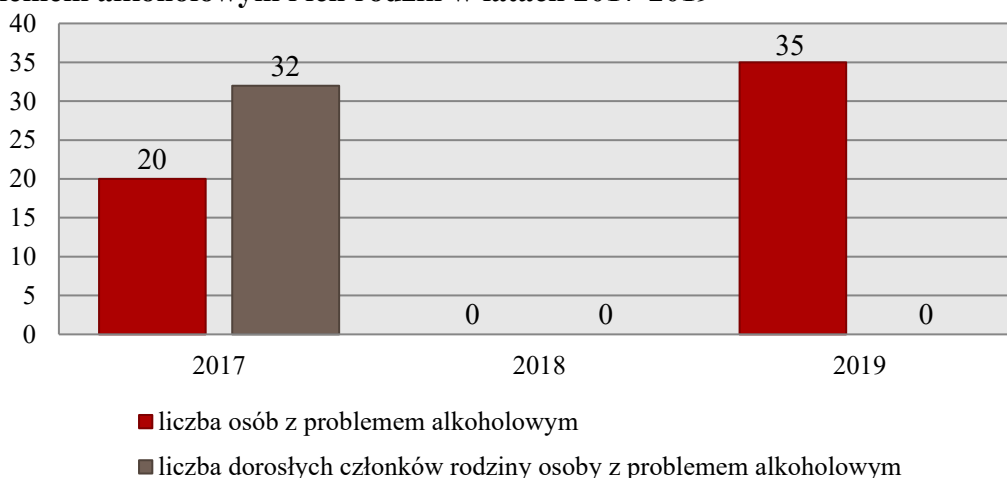
Tabela 18. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrowie Wielkopolskim wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	20	16	0
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	32	22	10
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	20	16	23
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	9	16	13

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-GI za 2019, 2018 i 2017 rok

Na terenie gminy Ostrów Wielkopolski funkcjonuje jeden Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin. Jak wynika z przedstawionych na poniższym wykresie danych, w 2019 roku udzielono porady 35 osobom z problemem alkoholowym, natomiast nie udzielono żadnej porady dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym. W roku poprzednim nie udzielono żadnych porad, z kolei w 2017 roku funkcjonowały 2 punkty konsultacyjno-informacyjne, w których udzielono porady dla 20 osób z problemem alkoholowym oraz 32 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym.

Wykres 24. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin w latach 2017-2019

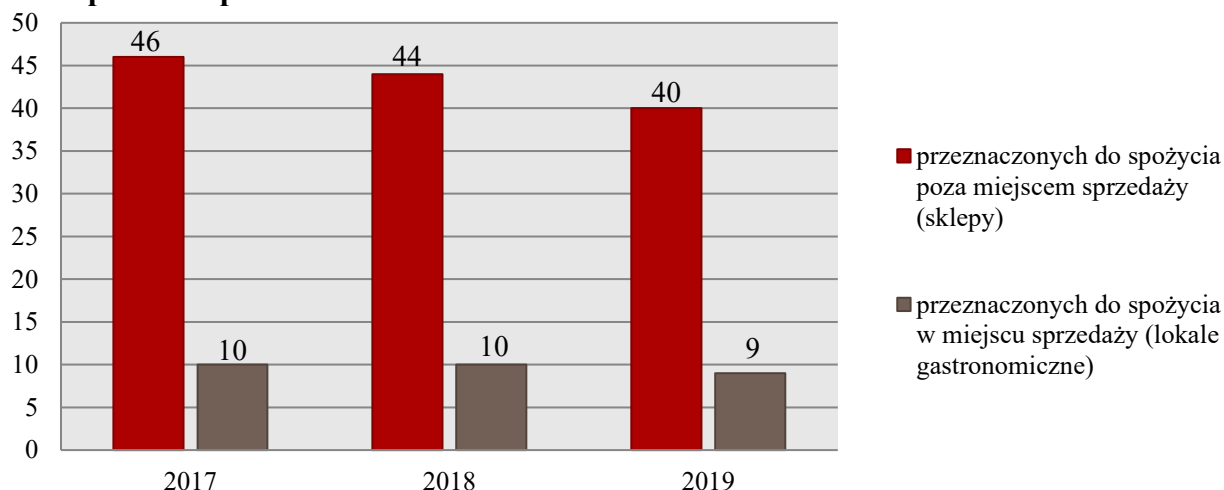
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-GI za 2019, 2018 i 2017 rok

GKRPA w Ostrowie Wielkopolskim we współpracy z innymi podmiotami zajmuje się również profilaktyką zachowań ryzykownych. W latach 2017-2019 nie realizowano programów profilaktycznych objętych systemem rekomendacji przez PARPA, ORE, KBdSPN i IPiN.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE OSTRÓW WIELKOPOLSKI

W roku 2019 na terenie gminy Ostrów Wielkopolski znajdowało się łącznie 49 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 40 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 9 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. W porównaniu do poprzednich lat dostrzegalny jest spadek liczby sklepów, w których prowadzona jest sprzedaż alkoholu. W 2017 roku było łącznie 56 punktów, natomiast w 2018 roku – 54.

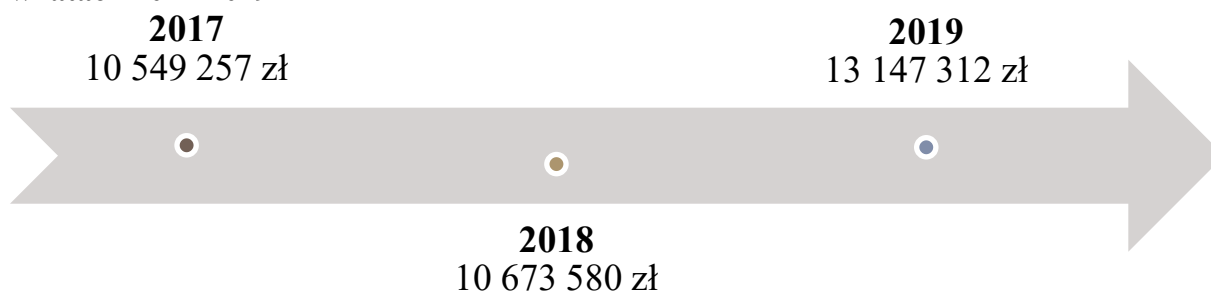
Wykres 25. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Ostrów Wielkopolski na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2018 i 2017 rok

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Ostrów Wielkopolski wyniosła łącznie 13 147 312 zł, w tym 5 888 790 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 700 509 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 6 558 013 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA–G1. Można zauważyć, że wartość sprzedanego alkoholu w stosunku do 2017 roku wzrosła o 24,6%, natomiast w porównaniu do 2018 roku uległa zwiększeniu o 23,2%.

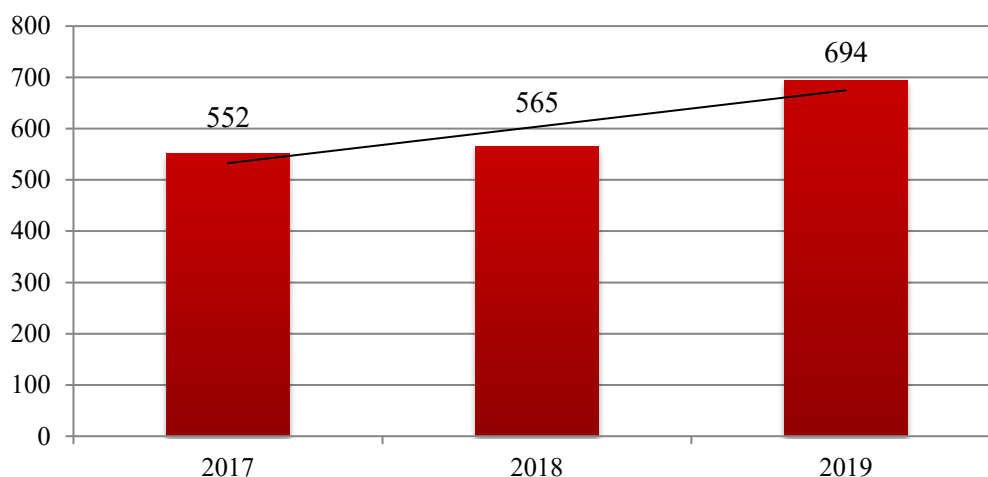
Rysunek 3. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2018 i 2017 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 zauważyć można wzrost wartości sprzedanego alkoholu w Gminie na 1 mieszkańca. W 2017 roku było to 552 zł, w 2018 roku – 565 zł, natomiast w 2019 roku – 694 zł. W porównaniu do 2017 roku, w 2019 roku nastąpił wzrost sprzedanego alkoholu na 1 mieszkańca o 25,7%.

Wykres 26. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 mieszkańca w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019 (w złotych)

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2018 i 2017 rok

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 roku organizowane były kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych, w których wzięło udział 424 dzieci. W 2018 roku z powyższego wycieczki skorzystało 581 dzieci, a więc o 157 więcej natomiast w 2017 roku – 596 dzieci, czyli o 172 więcej niż w 2019 roku.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W 2020 roku firma Oficyna Profilaktyczna z Krakowa przeprowadziła na zlecenie gminy Ostrów Wielkopolski badania diagnozujące problemy uzależnień (alkoholizm, narkomania, nikotynizm, uzależnienia behawioralne) oraz inne zagrożenia społeczne (cyberprzemoc, przemoc domowa, przemoc rówieśnicza, bezrobocie, ubóstwo i wykluczenie społeczne, bezpieczeństwo publiczne oraz problemy i potrzeby osób starszych). W badaniu diagnozującym problemy społeczne wzięło udział 214 uczniów ze szkół podstawowych, 81 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 12 osób pracujących w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych znajdujących się w gminie Ostrów Wielkopolski. Poniżej przedstawione zostały najważniejsze wyniki badań z obszaru uzależnień.

SPOŻYWANIE ALKOHOLU I NARKOTYKÓW PRZEZ UCZNIÓW Z GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI

- Po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnęło 15% uczniów, przy czym połowa z nich próbowała go jednokrotnie.
- Znaczna część młodych mieszkańców miała kontakt z alkoholem, ponieważ dostała go do spróbowania od rodziców (45% spośród tych, którzy spożywali alkohol) lub została nim poczęstowana (30% spośród tych, którzy spożywali alkohol).
- Alkohol jest stosunkowo łatwo dostępny dla respondentów – średnio co trzeci uczeń przyznał, że nie miałby trudności w zdobyciu alkoholu na terenie swojej miejscowości (30%).
- Średnio co piąty uczeń nie ma świadomości na temat szkodliwości alkoholu – 19% ankietowanych uznało go za mało szkodliwy, nieszkodliwy lub przyznało, iż nie ma na ten temat żadnej wiedzy.
- Zebrany materiał badawczy wykazał, że substancje psychoaktywne (narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzania się) zażywał tylko 1 uczeń z gminy Ostrów Wielkopolski.
- Badania wykazały również, że narkotyki i dopalacze byłyby łatwe do zdobycia dla stosunkowo małej części badanych – dopalacze oraz narkotyki za łatwe do pozyskania uważa 1% respondentów.
- Uczniowie zostali również poproszeni o ocenę stopnia szkodliwości narkotyków i dopalaczy dla zdrowia. Pozytywne jest to, że zdecydowana większość badanych ma świadomość w zakresie szkodliwości tego typu substancji. Nie zdaje sobie sprawy

z ich szkodliwości 4% respondentów w przypadku dopalaczy oraz 2% jeśli chodzi o narkotyki.

SPOŻYWANIE ALKOHOLU I NARKOTYKÓW PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI

- Spożywanie alkoholu zadeklarowało większość respondentów (78%), w tym picie ryzykowne, szkodliwe lub wskazujące na uzależnienie dotyczy 6% badanych (5% kilka razy w tygodniu, a 1% codziennie).
- O występowaniu problemu prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości świadczy to, że co drugi ankietowany był w ciągu ostatnich 12 miesięcy świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu (54%).
- Pomimo, iż prawie wszyscy respondenci zadeklarowali świadomość odnośnie spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka – średnio co trzeci mieszkaniec był świadkiem w ciągu ostatnich 12 miesięcy spożywania na terenie Miasta alkoholu przez kobiety w ciąży (30%).
- Narkotyki zażywało 6% dorosłych mieszkańców Gminy, w tym 4% jednokrotnie, 1% kilka razy w roku, i kolejny 1% raz w miesiącu.
- Na znajomość miejsc w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze wskazał stosunkowo duży odsetek badanych – 19%. Wśród najczęściej zaznaczanych odpowiedzi znalazła się dyskoteka (15%) oraz osiedle (6%).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz przeprowadzonych badań, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień,
- występowanie problemu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży,
- spożywanie alkoholu z dużą częstotliwością wskazującą na ryzyko uzależniania lub uzależnienie wśród dorosłych mieszkańców,
- dostępność alkoholu dla młodych mieszkańców Gminy oraz niezdawanie sobie sprawy z jego szkodliwości,
- znajomość miejsc w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze znacznej części dorosłych mieszkańców.

Korelacje

Płaszczyznami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- wspieranie rodziny – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne,
- ubóstwo – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol.
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- zdrowie psychiczne – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie dostępności do terapii oraz grup samopomocowych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.
2	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.
3	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.
4	Organizowanie szkoleń, warsztatów i innych form dokształcania dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
5	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzeniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin udzielona została pomoc materialna.
6	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.
7	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Liczba udzielonych porad dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA.	UG, NGO, Punkt Konsultacyjny, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki pozyskane z Unii Europejskiej, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 2 – budowanie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie i finansowanie w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPIŃ związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.
2	Organizowanie i finansowanie w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
3	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.
4	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia wolny od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.
5	Organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym.
6	Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.
7	Zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą środowiskową i socjoterapeutyczną.
8	Monitorowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych poprzez kontrolowane prowokacje tj. „Tajemniczy Klient”.	Liczba skontrolowanych punktów handlowych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA.	NGO, UG, GOK, placówki oświatowe.	Środki własne, MKRPA, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 3 – wzrost poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu, promowanie zdrowego stylu życia oraz podniesienie świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku problemu uzależnień.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz edukacji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, czy też kampanie profilaktyczne.	Liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych.
2	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.
3	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
4	Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców Gminy mających na celu uświadomienie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież, spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych, liczba uczestników.
5	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA.	NGO, UG, GOK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki pozyskane z Unii Europejskiej, budżet państwa.

1.5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy należy podejmować interwencje socjalne i psychologiczne niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- Kuratorium.

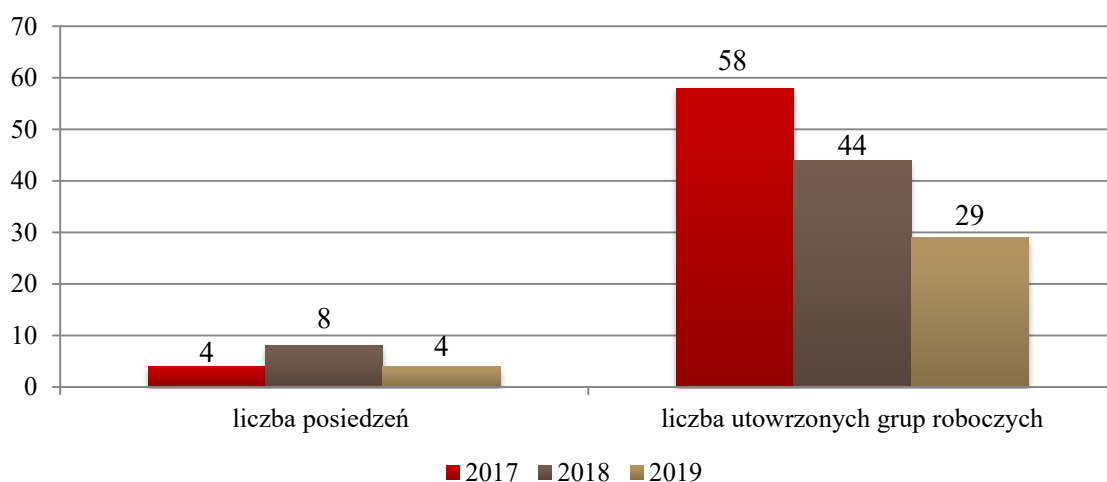
Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;

3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie¹².

W 2019 roku odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, w 2018 roku – 8 posiedzeń, natomiast w 2017 roku – kolejne 4. W 2019 roku utworzono 29 grup roboczych, w 2018 roku – 44 grupy, natomiast w 2017 roku – 58.

Wykres 27. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz utworzonych grup roboczych w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

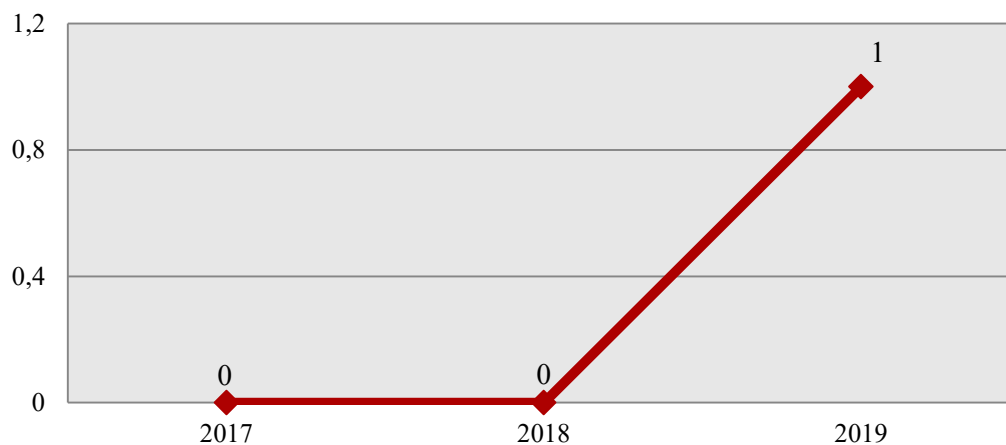
Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Ostrów Wielkopolski na 2019 rok* przyjęty uchwałą Rady Gminy Nr II/22/2018 z dnia 17 grudnia 2018 roku. Celami strategicznymi Programu są:

- podnoszenie świadomości i wrażliwości mieszkańców Gminy Ostrów Wielkopolski wobec przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie,
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

¹² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz 218 z późn. zm.)

W 2019 roku z powodu przemocy w rodzinie pomoc i wsparcie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim otrzymała tylko jedna rodzina. W latach 2017-2018 wsparcia z tego powodu nie udzielono natomiast żadnej rodzinie.

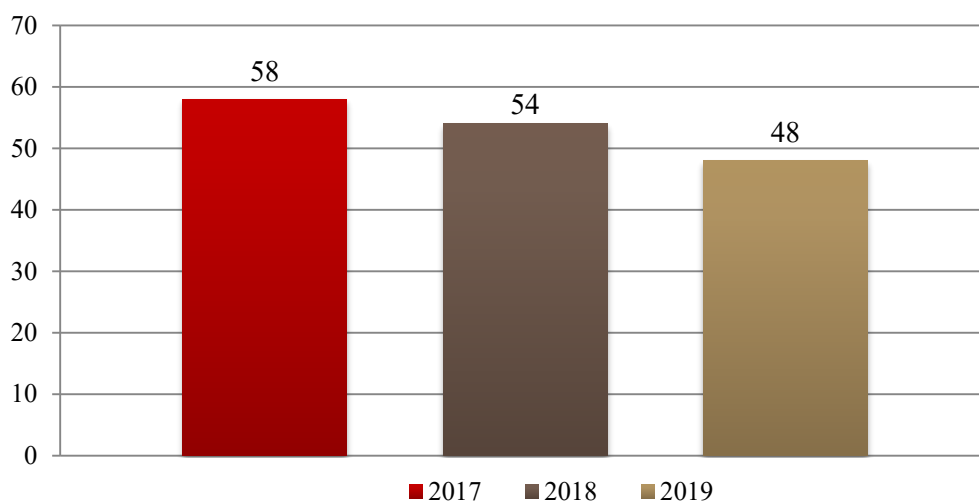
Wykres 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Wobec rodzin, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy postępowanie prowadzą grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2019 roku pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego objęto 48 rodzin, w 2018 roku o 6 rodzin więcej, natomiast w 2017 roku – o 10 rodzin więcej.

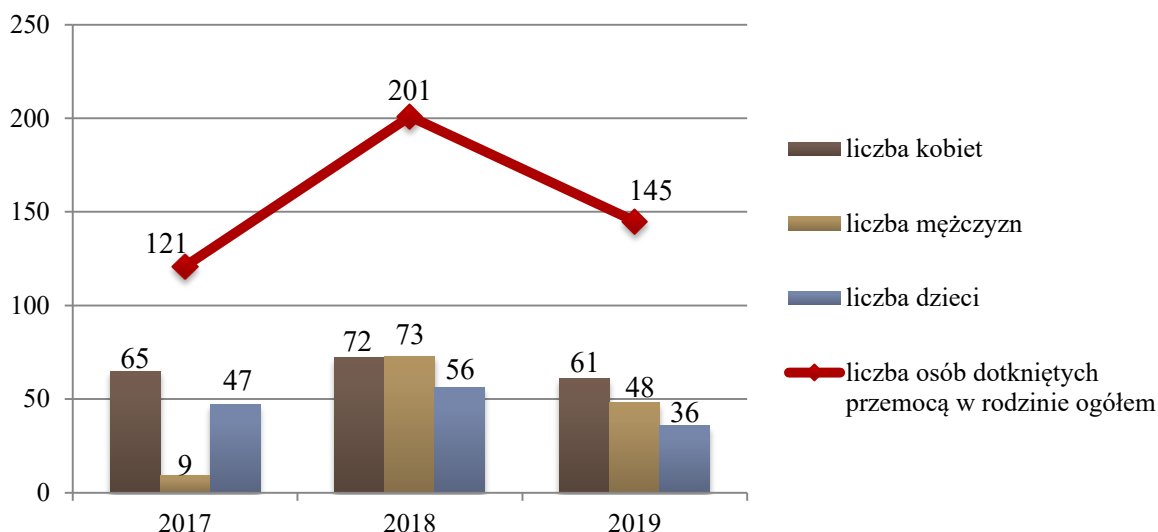
Wykres 29. Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

W 2019 roku Zespół Interdyscyplinarny objął pomocą 145 osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym 61 kobiet, 48 mężczyzn oraz 36 dzieci – to o 56 osób mniej niż w 2018 roku oraz o 24 osoby więcej niż w 2017 roku.

Wykres 30. Liczba osób dotkniętych przemocą w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

W 2019 roku z poradnictwa skorzystało łącznie 148 osób, w tym 7 osób z porad psychologicznych, 3 osoby z porad prawnych, natomiast najwięcej, bo aż 138 osób – z porad socjalnych. W 2018 roku z poradnictwa korzystało 145 osób i wszystkie z nich objęte były poradami socjalnymi, natomiast w 2017 roku – 148 osób, wśród których 74 osoby korzystały z porad zawodowych i rodzinnych, a kolejne 74 osoby z porad socjalnych. Z powyższych danych wynika, iż liczba osób korzystających z poradnictwa utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 19. Liczba osób korzystających z poradnictwa w latach 2017-2019

	poradnictwo psychologiczne	poradnictwo prawne	poradnictwo socjalne	poradnictwo zawodowe i rodzinne	ogółem
2017	0	0	74	74	148
2018	0	0	145	0	145
2019	7	3	138	0	148

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

W 2019 roku wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” wobec 28 rodzin – w porównaniu do 2018 roku liczba ta uległa zmniejszeniu o 16 rodzin, natomiast w stosunku do 2017 roku spadła o 7 rodzin. W 2019 roku zakończono 23 postępowania oraz sporządzono 2 formularze „Niebieskich Kart - A”, 31 formularzy „Niebieskich Kart - C” oraz 31 „Niebieskich Kart - D”.

Tabela 20. Dane dotyczące procedury „Niebieska Karta” w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	35	44	28
liczba zakończonych procedur	38	31	23
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - A”	0	1	2
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - C”	37	44	31
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - D”	30	44	31

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze wyniki badań w zakresie problemu przemocy w rodzinie wśród uczniów szkół z gminy Ostrów Wielkopolski oraz jego dorosłych mieszkańców.

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD UCZNIÓW Z GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI

- Doświadczenie przemocy kiedykolwiek w życiu zadeklarował średnio co ósmy uczeń (13%), w tym większość doznało jej ze strony kolegów ze szkoły oraz znajomych.
- Na doznanie przemocy ze strony jakiegoś członka rodziny wskazało mniej respondentów – 5,6% uczniów (*spośród całej próby badawczej, tj. 214 osób*) przyznało, że doświadczyło jej ze strony taty lub mamy.
- Uczniowie zostali również spytani o to, czy w ich domu członkowie rodziny stosują przemoc. Analiza zebranych danych pozwala stwierdzić, że problem przemocy występuje w 3% domów badanych uczniów. 2% respondentów stwierdziło, że członkowie rodziny stosują przemoc wobec ich rodzeństwa, 1% przyznał, że wobec siebie, natomiast 3% zadeklarowało, że członkowie rodziny stosują przemoc wobec nich samych.

- Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że problem przemocy w szkole występuje na wysokim poziomie – w swojej szkole dostrzega ją ponad połowa uczniów (55%).
- Problem cyberprzemocy jest dostrzegalny na terenie Gminy, gdyż 24% uczniów doznało kiedykolwiek cyberprzemocy, natomiast 7% ją stosowało.

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY OSTRÓW WIELKOPOLSKI

- Jak wynika z zebranego materiału badawczego, na znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej wskazał niemal co czwarty respondent (27%).
- Odsetek dorosłych mieszkańców Gminy, deklarujących doznanie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy kształtuje się na poziomie 9%, w tym większość doświadczyło jej w tym okresie czasu 2-20 razy (5%).
- Do stosowania przemocy przyznało się 13% dorosłych mieszkańców Gminy, którzy stosowali ją głównie w stosunku do dzieci i partnera/partnerki.
- Analiza materiału badawczego pod kątem stosowania kar fizycznych wobec dzieci pozwala zauważyć, że 12% mieszkańców biorących udział w badaniu nie wie, czy jest to dobra metoda wychowawcza, czy też nie, a 2% ocenia ją pozytywnie.
- Respondentom zostało również zadane pytanie o to, czy w ich domu występuje problem przemocy – jak wynika z udzielonych odpowiedzi, przemoc domowa dotyczy aktualnie 2% badanych mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz przeprowadzonych badań, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- brak świadomości części dorosłych mieszkańców Gminy na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci jako metody wychowawczej,
- znajomość kogoś w swoim otoczeniu doświadczającego przemocy domowej przez co czwartego mieszkańca biorącego udział w badaniu ankietowym,
- znaczna część dzieci i młodzieży deklarująca występowanie w swojej szkole przemocy między uczniami.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przeciwdziałania przemocy w rodzinie” są:

- wspieranie rodziny – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie,
- ubóstwo oraz promocja zatrudnienia – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie,
- edukacja – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskują wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia,
- ochrona zdrowia – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony

zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także wzrost świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
2	Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
4	Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży dotyczących przemocy/agresji – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjnych w szkole.
5	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
6	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.
7	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, GKRPA, UG, KP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 - poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach, Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.
3	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
4	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
5	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, skierowanych do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych.
6	Motywowanie osób stosujących przemoc do zaprzestania stosowania przemocy oraz informowanie o konsekwencjach prawnych tego zachowania.	Liczba działań podjętych w celu motywowania osób stosujących przemoc oraz informowania ich o konsekwencjach prawnych.
7	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, Zespół Interdyscyplinarny.	KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO, GKRPA, UG, PCPR, Sąd Rejonowy.	Środki własne, budżet państwa.

1.6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej. Należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

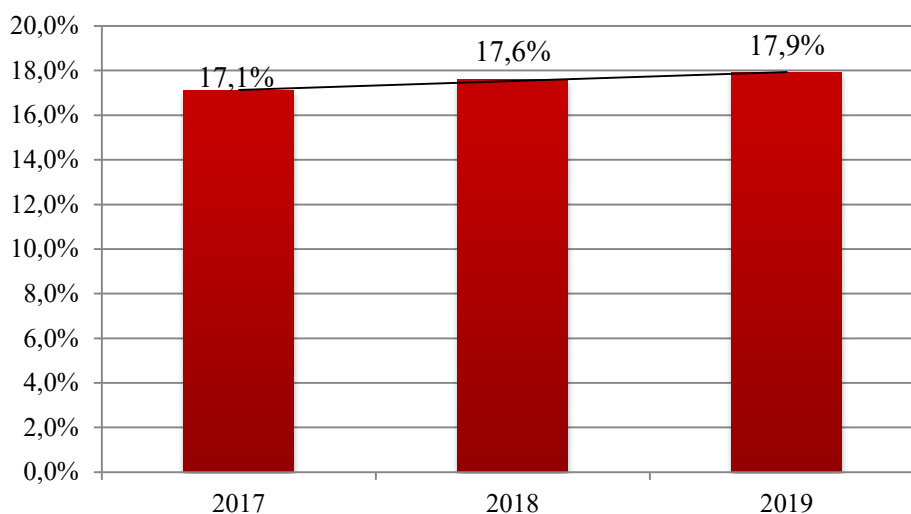
W 2019 roku na terenie gminy Ostrów Wielkopolski
mieszkały **3 422 osoby** w wieku poprodukcyjnym.

Stanowili oni **17,9%** wszystkich mieszkańców Gminy.

Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć systematyczny wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 17,9% wszystkich mieszkańców Gminy. W porównaniu do roku 2017 udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wzrósł o 0,8 pp.

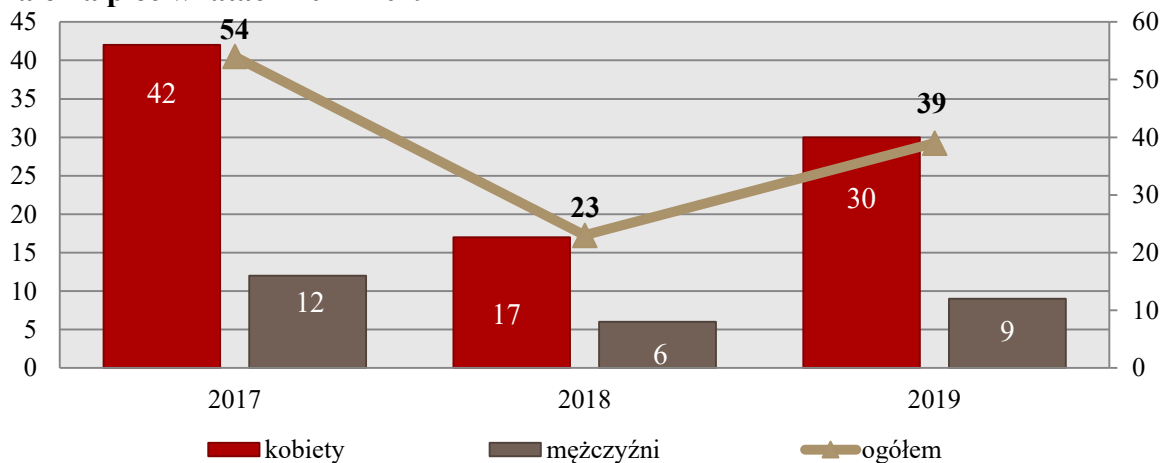
Wykres 31. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019 (w %)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej w wieku poprodukcyjnym w 2019 roku wyniosła 39 osób. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 76,9% (30 osób), natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn było tylko 9 (23,1%). Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym, korzystająca z pomocy społecznej w porównaniu do roku 2018 uległa zwiększeniu o 16 osób.

Wykres 32. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w DPS pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest

wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim w 2019 roku poniósł odpłatność za pobyt w DPS 20 mieszkańców na łączną kwotę 620 942 zł. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019 znajdują się w tabeli poniżej.

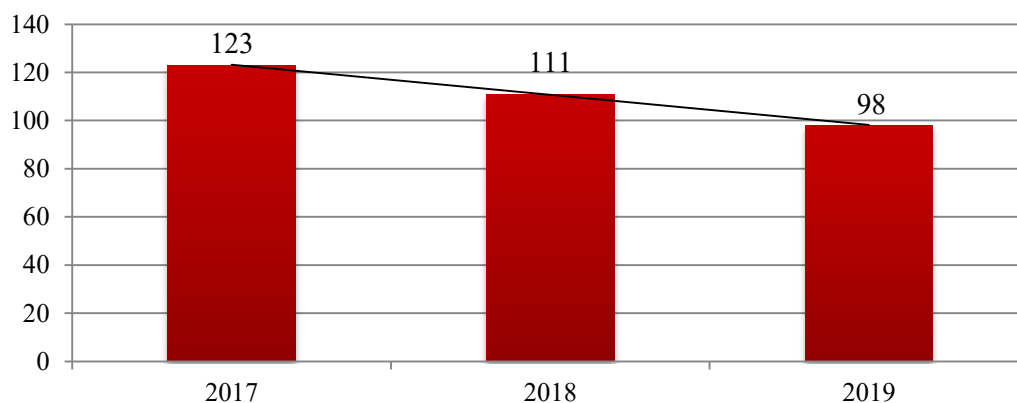
Tabela 21. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	20	19	20
kwota świadczeń (zł)	453 156	559 402	620 942

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2018 rok

W 2019 roku udzielonych zostało 98 świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego mieszkańcom Gminy, którzy ukończyli 75 lat. W porównaniu do lat poprzednich dostrzegalny jest spadek liczby przyznanych świadczeń w tym zakresie – w stosunku do 2017 roku spadek kształtuje się na poziomie 20,3%.

Wykres 33. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Od sierpnia 2020 roku na terenie Gminy działa Karta Seniora Gminy Ostrów Wielkopolski, która ma na celu zwiększenie dostępności do dóbr kultury, zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i sportowych, a także zwiększenie aktywności społecznej osób starszych. Karta Seniora Gminy Ostrów Wielkopolski skierowana jest do mieszkańców powyżej 60 roku życia. Ponadto w gminie Ostrów Wielkopolski swoją działalność prowadzi Rada Seniorów.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze wyniki badań w zakresie problemów osób starszych z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski.

- Do głównych potrzeb osób starszych większość respondentów zalicza doradztwo i załatwianie spraw urzędowych oraz wsparcie emocjonalne.
- Większość mieszkańców uważa, że oferta pomocy osobom starszym w Gminie nie jest wystarczająca lub ma trudności w oceniu tego (87%).
- W środowisku 12% respondentów znajdują się osoby starsze, które z powodu swojej sytuacji życiowej doznały wykluczenia ze społeczności lokalnej.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz przeprowadzonych badań, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności,
- niewystarczająca oferta pomocy osobom starszym.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- wsparcie osób niepełnosprawnych – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy,
- zdrowie psychiczne – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współdziałaniu z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług,
- zdrowie – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej,

- wspieranie rodziny – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba uczestników zajęć edukacyjnych.
2	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych promujących zdrowy i aktywny styl życia osób starszych.	Liczba osób starszych uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
3	Utworzenie Klubu Seniora zrzeszającego osoby starsze z terenu Gminy.	Liczba osób zapisanych do Klubu Seniora.
4	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęcia edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba osób biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.
5	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.
6	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.
7	Zacieśnianie i rozwijanie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, GOK, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

CEL OPERACYJNY NR 2 - zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiające funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.
2	Zapewnienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
3	Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów dla seniorów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.
4	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
5	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	UG, NGO, KP.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

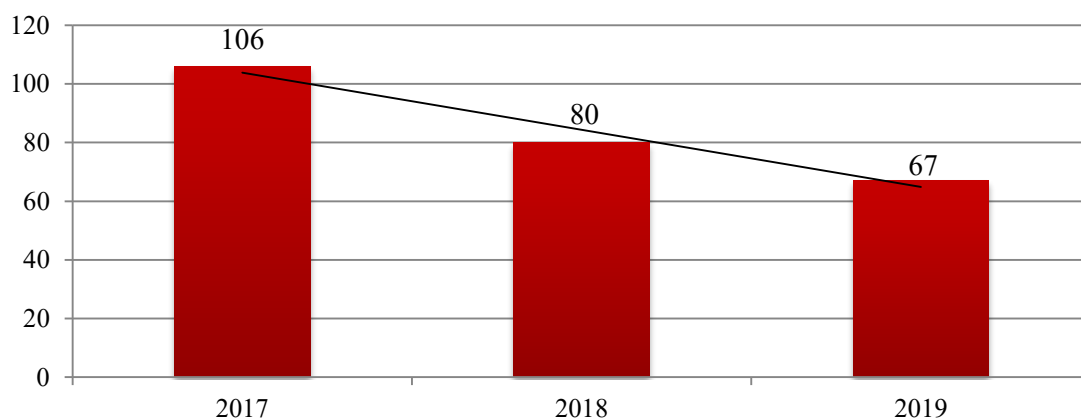
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia

się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 67. Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. O skali problemu bezrobocia świadczy między innymi to, że bezrobocie jako powód udzielenia pomocy i wsparcia w 2019 roku znalazło się na czwartym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

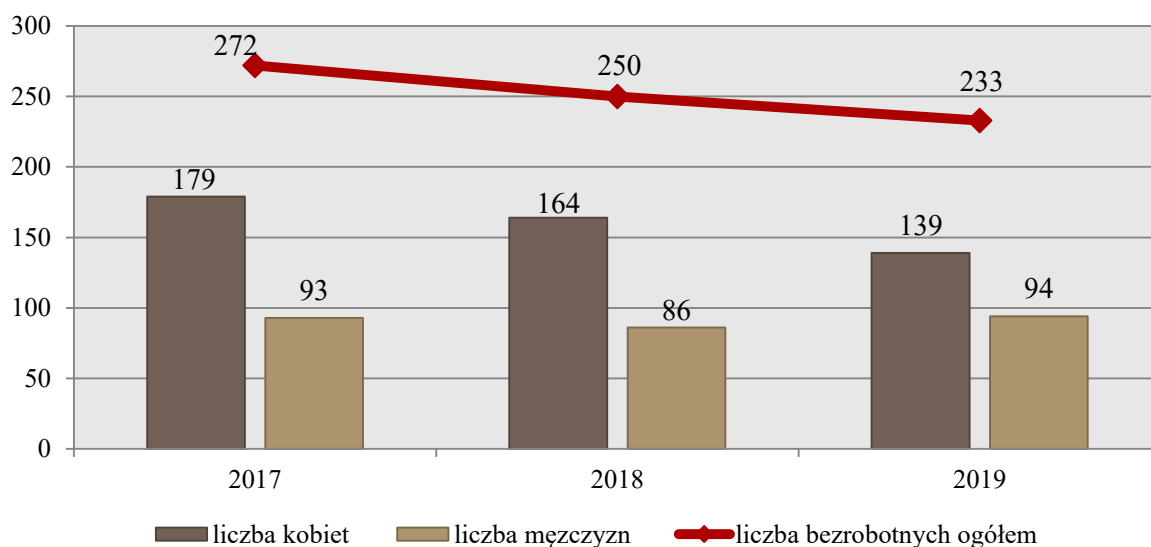
Wykres 34. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Liczba bezrobotnych mieszkańców pod koniec grudnia 2019 roku wyniosła 233 osoby, w tym 139 osób stanowiły kobiety (59,7%), natomiast 94 osoby (40,3%) to mężczyźni. W porównaniu do danych z grudnia 2017 roku liczba bezrobotnych uległa zmniejszeniu o 14,3%, natomiast w stosunku do 2018 roku spadła o 6,8%.

Wykres 35. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019

Źródło: <https://ostrowwielkopolski.praca.gov.pl/>

Struktura wiekowa osób bezrobotnych przedstawia się następująco:

- 30,9% stanowią osoby w wieku do 30 roku życia (72 osoby), w tym: 16,3% stanowią osoby do 25 roku życia (38 osób);
- 47,2% stanowią osoby w wieku 31-50 lat (123 osoby);
- 21,9% stanowią osoby w wieku powyżej 50 lat (51 osób).

Niewielki wzrost udziału dostrzegalny jest w przypadku osób w wieku 31-50 lat oraz do 25 roku życia. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

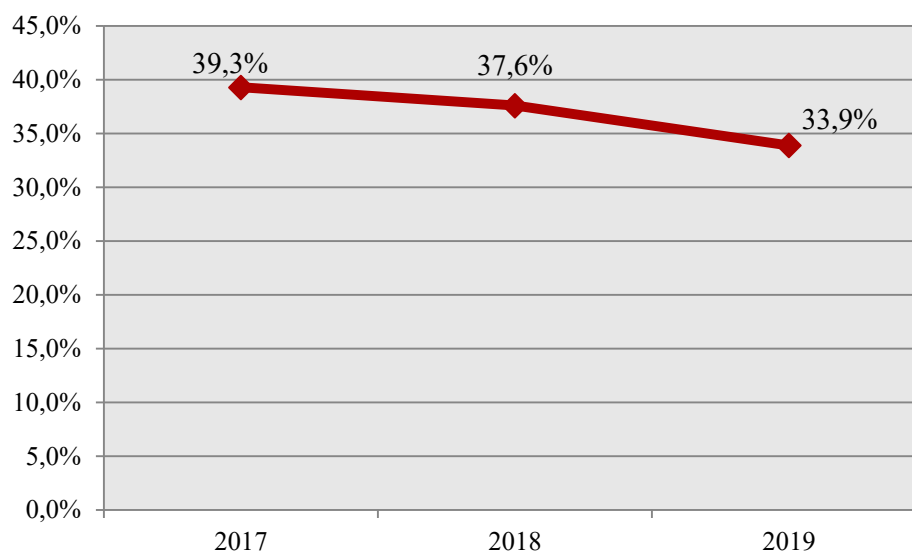
Tabela 22. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019 z podziałem na wiek

	2017	2018	2019
ogółem	272	250	233
do 30 roku życia, w tym:	77	80	72
do 25 roku życia	42	34	38
31-50 lat	131	109	110
powyżej 50 roku życia	64	61	51

Źródło: <https://ostrowwielkopolski.praca.gov.pl/>

Pod koniec 2019 roku co trzeci bezrobotny z gminy Ostrów Wielkopolski to osoba długotrwale bezrobotna (79 osób). W porównaniu do lat poprzednich zauważyć można spadek odsetka osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych Gminy, co pokazuje poniższy wykres.

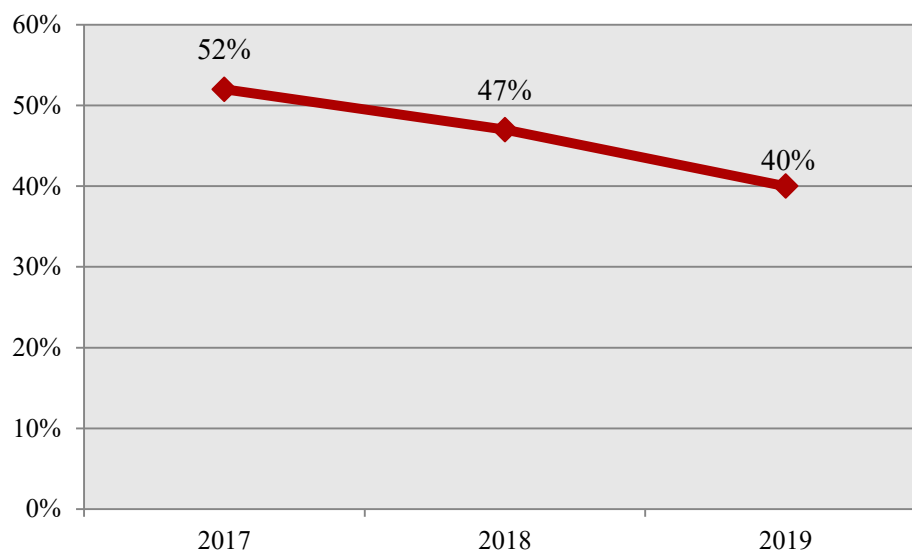
Wykres 36. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowie Wielkopolskim

Dostrzegalna jest pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W latach 2017-2019 obserwujemy jego spadek, co zostało przedstawione na poniższym wykresie. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na to, że wskaźnik ten pomimo spadku, utrzymuje się na przestrzeni lat na stosunkowo wysokim poziomie.

Wykres 37. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze wyniki badań w zakresie rynku pracy z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski.

- Z uzyskanych danych wynika, że duża część mieszkańców uważa, że znalezienie pracy na terenie Gminy jest trudne lub bardzo trudne (63%), natomiast tylko 13% jest zdania, że jest to łatwe lub bardzo łatwe.
- Warto podkreślić, że co trzeci badany negatywnie ocenia swoje szanse na rynku pracy (33%), a blisko co drugiemu badanemu było trudno odpowiedzieć na to pytanie.
- 5% ankietowanych doświadczyło wykluczenia społecznego ze względu na bezrobocie.
- W środowisku 7% mieszkańców znajdują się osoby bezrobotne, które z powodu swojej sytuacji życiowej doznali odrzucenia ze społeczności lokalnej.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy oraz przeprowadzonych badań, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wysoki poziom wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej oraz znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych jako bezrobotne,
- trudności w znalezieniu pracy na terenie Gminy wśród mieszkańców.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Promocji zatrudnienia, reintegracji zawodowej i społecznej osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- wspieranie rodziny – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;
- ubóstwo – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem

odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;

- wsparcie osób niepełnosprawnych – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- zdrowie psychiczne – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- edukacja – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, a także zwiększanie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia mieszkańców.

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział.
2	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.
3	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.
4	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
5	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców Gminy.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.

6	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
---	--	---

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	PUP, UG, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

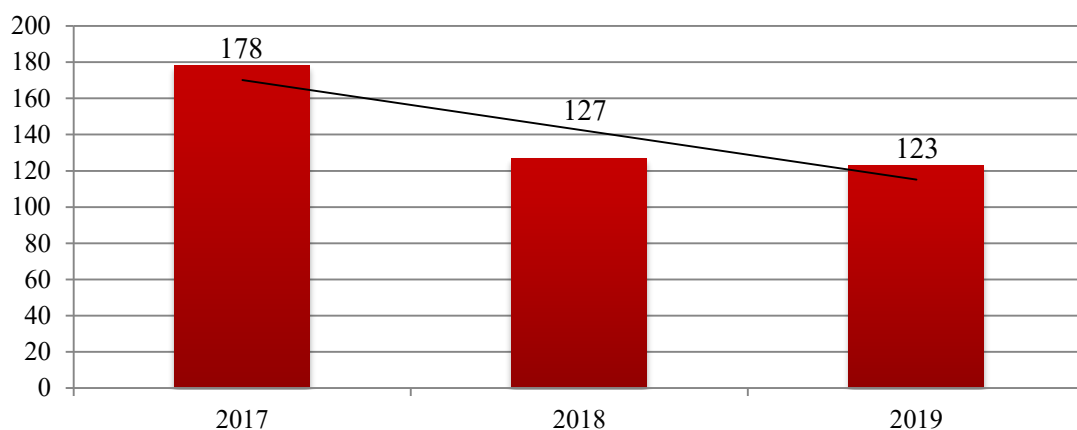
Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2019 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na **pierwszym** miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia. Z tego powodu wsparcie otrzymały 123 rodziny.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa ulegała na przestrzeni lat 2017-2019 spadkowi. W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 178 rodzin, w 2018 roku – 127, natomiast w 2019 roku – 123. W stosunku do 2017 roku oznacza to spadek o 30,9%.

Wykres 38. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierało 76 osób na łączną kwotę 396 508 zł. Na przestrzeni analizowanych lat liczba zasiłków stałych utrzymywała się na podobnym poziomie. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 35 – co oznacza spadek o 3 osoby w porównaniu do roku 2018 oraz o 19 osób w stosunku do roku 2017. Na zasiłki okresowe w 2019 roku wydatkowano kwotę 45 765 zł – to o 28,1% mniej niż w 2017 roku. Zasiłki celowe pobierało 128 osób – zauważalny jest niewielki spadek w stosunku do roku ubiegłego. Przyznano ich o 11,1% mniej niż w roku 2017 oraz o 5,2% mniej niż w roku 2018. Na zasiłki celowe w 2019 roku wydatkowano kwotę 118 497 zł.

Tabela 23. Liczba osób i kwota świadczeń (w złotych), którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie		2017	2018	2019
ZASIŁEK STAŁY	liczba osób	74	71	76
	kwota świadczeń	386 650	360 995	396 508
ZASIŁEK OKRESOWY	liczba osób	54	38	35
	kwota świadczeń	63 678	62 475	45 767
ZASIŁEK CELOWY	liczba osób	144	135	128
	kwota świadczeń	160 156	166 788	118 497

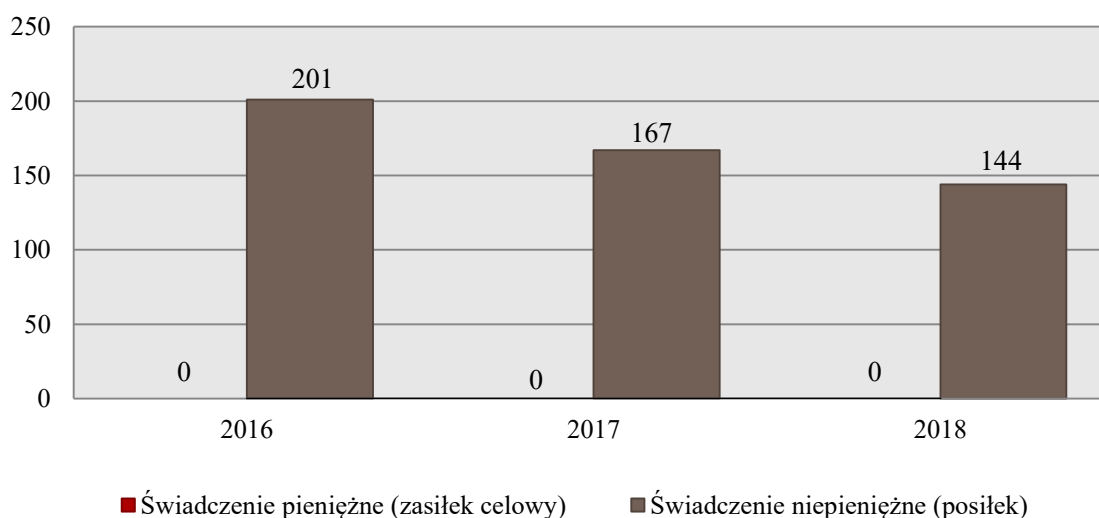
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Mieszkańcy gminy Ostrów Wielkopolski do 2018 roku korzystali z programu finansowego w zakresie dożywiania – „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych¹³.

Na przestrzeni lat 2016-2018 żadna osoba nie otrzymywała świadczenia pieniężnego w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W formie świadczenia niepieniężnego w 2018 roku pomoc otrzymały 144 osoby. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców uległa zmniejszeniu.

Wykres 39. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)

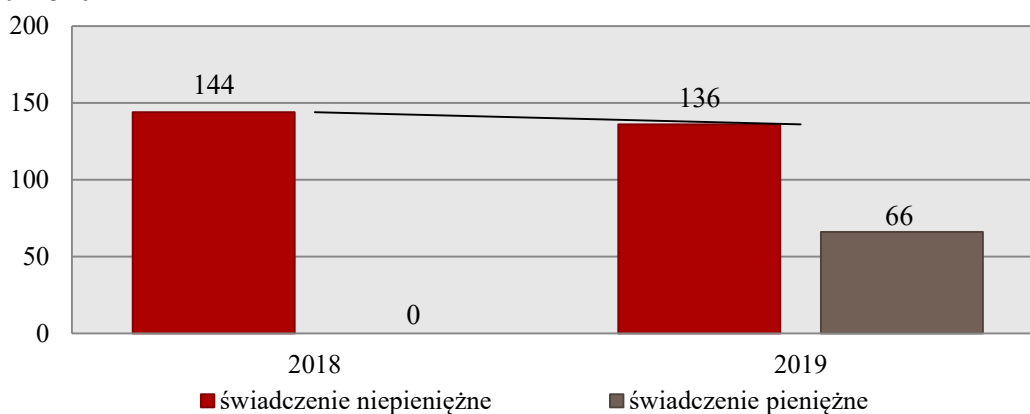

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 i 2017 rok

¹³ www.gov.pl/web/rodzina

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 66 osobom. Świadczenie niepieniężne w formie posiłku otrzymało 136 osób, czyli o 8 osób mniej niż w roku 2018.

Wykres 40. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w gminie Ostrów Wielkopolski na wyższym poziomie, niż ma to miejsce zarówno na terenie całego powiatu jak i województwa. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców Gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja Gminy jest korzystniejsza. W gminie Ostrów Wielkopolski wynosi on 0,07, natomiast na terenie powiatu -0,06.

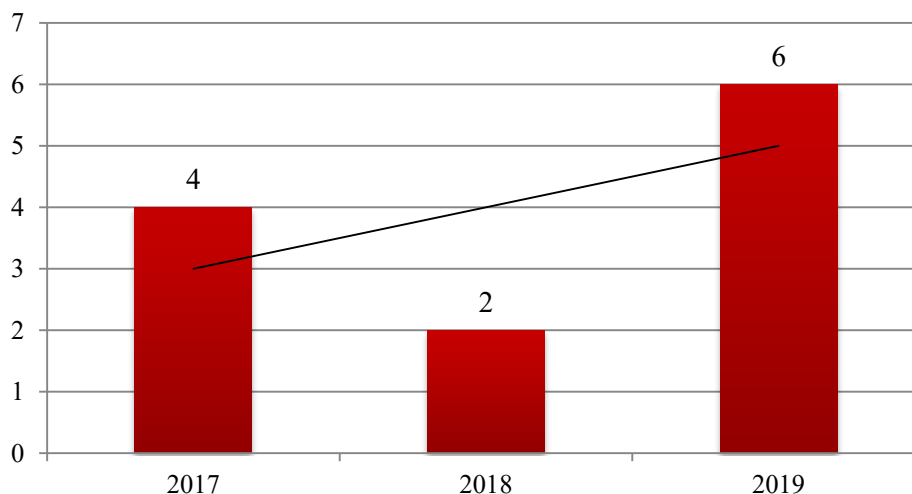
Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Ostrów Wielkopolski, powiecie ostrowskim oraz województwie wielkopolskim w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2019 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymało 6 rodzin, w roku poprzednim – 2 rodziny, natomiast w 2017 roku – 4 rodziny. Powyższe dane wskazują na wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności w porównaniu do poprzednich lat.

Wykres 41. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim osobom zagrożonym bezdomnością, bądź bezdomnym udziela pomocy w formie schronienia oraz wsparcia rzeczowego. W 2019 roku GOPS udzielił schronienia dla 6 osób na łączną kwotę 24 210 zł. W 2018 i 2017 roku przyznano je 3 osobom.

Tabela 24. Liczba osób, którym udzielono schronienia oraz kwota świadczenia w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	3	3	6
kwota świadczeń (zł)	12 904	5 625	24 210

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze wyniki badań w zakresie ubóstwa i bezdomności z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski.

- Obraz jaki wyłania się z badania to stosunkowo wysoki odsetek respondentów deklarujących występowanie ubóstwa na terenie Gminy – 54% uważa, że występuje ono w niedużej skali, natomiast 6% – w dużej skali.

- Niepokojące jest to, że 21% badanych mieszkańców doświadczyło w swoim życiu ubóstwa.
- 4% mieszkańców doświadczyło wykluczenia społecznego ze względu na ubóstwo oraz bezdomność.
- W środowisku 12% badanych znajdują się osoby bezdomne, które doznały z powodu swojej sytuacji życiowej wykluczenia społecznego.

■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz przeprowadzonych badań wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych,
- przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności,
- wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności,
- deklaracje doświadczenia ubóstwa znacznej części mieszkańców Gminy.

■ Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- bezrobocie – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych,
- niepełnosprawność – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem,
- wiek – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych,
- wykształcenie – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zapewnienie możliwości społecznego włączenia osób z problemem ubóstwa poprzez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
2	Zapewnienie pomocy osobom bezdomnym na podstawie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.	Liczba osób objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności.
3	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.
4	Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Liczba działań inicjujących współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	NGO, PUP, UG, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

CEL OPERACYJNY NR 2 - zapewnienie dostępu do skutecznej pomocy w formie wsparcia o charakterze materialnym ograniczającej zasięg i głębokość ubóstwa przy uwzględnieniu współdziałania beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.

3	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	NGO, UG.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. Zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Gminie realizowane są przez funkcjonariuszy Posterunku Policji w Ostrowie Wielkopolskim.

W 2019 roku funkcjonariusze Policji w Ostrowie Wielkopolskim odnotowali łącznie 114 przestępstw – to o 57 mniej niż w 2018 roku oraz o 8 mniej niż w 2017 roku.

W 2019 roku zanotowano 64 przestępstwa kryminalne, 37 wypadków, 173 kolizje, 26 nietrzeźwych kierowców oraz 11 aktów znęcania się z art. 207 kodeksu karnego. W porównaniu do 2018 roku zwiększeniu uległa liczba wypadków (o 22 więcej) oraz osób znęcających się (o 5 więcej). Spadła natomiast liczba przestępstw kryminalnych (o 50 mniej), kolizji (o 30 mniej) oraz nietrzeźwych kierowców (o 9 mniej).

Tabela 25. Dane statystyczne z Posterunku Policji w Ostrowie Wielkopolskim

wyszczególnienie	2017	2018	2019
przestępstwa wszystkie	122	171	114
kryminalne	70	114	64
wypadki	16	15	37
kolizje	208	203	173
nietrzeźwi kierowcy	13	35	26
znęcanie art. 207 kk	11	6	11

Źródło: dane udostępnione przez Posterunek Policji w Ostrowie Wielkopolskim

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze wyniki badań w zakresie bezpieczeństwa z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski.

- Z materiału badawczego wynika, że większość mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski ocenia swoją okolicę jako bezpieczną (74%), a co siódmy mieszkaniec jest zdania, że jest ona niebezpieczna.
- Spacerując po nocy w swojej okolicy bezpiecznie czuje się 66% mieszkańców, a przeciwnego zdania jest co piąty badany (22%).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- brak poczucia bezpieczeństwa części mieszkańców w swojej okolicy,
- wzrost wypadków oraz aktów znęcania się.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z obszarem „Przestępczość” są:

- bezrobocie i ubóstwo – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/konkretne instytucje;
- wspieranie rodziny – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;
- przemoc – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- uzależnienia – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz miejscu zamieszkania.

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych.	Ilość mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.
2	Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.	Liczba uczestników warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje.
3	Zwiększenie liczby patroli Policji.	Wzrost wskaźnika wykrywalności przestępstw.
4	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Gminy.	Obszar Miasta objęty monitoringiem wizyjnym.
5	Publikacja materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UG, KP.	NGO, GOPS, placówki oświatowe, GOK.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

2. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu Strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

- Atrakcyjne położenie geograficzne.
- Dostępność szlaków komunikacyjnych.
- Wzrost podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
- Zwiększająca się liczba mieszkańców Gminy.
- Dodatni przyrost naturalny.
- Dodatnie saldo migracji.
- Wzrost dochodów na jednego mieszkańca.
- Malejąca liczba osób bezrobotnych.
- Różnorodna oferta kulturalna skierowana do mieszkańców w ramach Gminnego Ośrodka Kultury.
- Funkcjonujące na terenie Gminy kluby sportowe.
- Funkcjonowanie Gminnej Biblioteki Publicznej wraz z filiami.
- Rozwinięta oferta edukacyjna, w tym szkoły podstawowe oraz przedszkola.
- Malejąca liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.
- Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, dwóch Asystentów rodziny oraz Punktu Konsultacyjnego.
- Liczne programy na rzecz rodziny, w tym: Karta Dużej Rodziny Gminy Ostrów Wielkopolski.
- Program na rzecz seniorów: Karta Seniora Gminy Ostrów Wielkopolski oraz Rada Seniorów.
- Realizacja programu „Dobry Początek”.
- Mały odsetek uczniów mających za sobą inicjację alkoholową, narkotykową.
- Mały odsetek uczniów oraz dorosłych mieszkańców deklarujących występowanie w ich domu przemocy.
- Spadek wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.

SŁABE STRONY

- Wysoki udział osób starszych w ogólnej liczbie ludności.
- Niewystarczająca (biorąc pod uwagę szybki wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności) ilość miejsc integracji oraz wsparcia seniorów.
- Znacznie niższe wyniki z egzaminu ósmoklasisty niż w powiecie i województwie.
- Znaczny udział osób długotrwale pobierających świadczenie pomocy społecznej.
- Znaczny udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców, w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP.
- Duża część mieszkańców deklarujących bycie świadkiem prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu na terenie Gminy.
- Wysoki odsetek mieszkańców będących świadkiem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie swojej miejscowości.
- Duży odsetek uczniów stwierdzających występowanie na terenie ich szkoły zjawiska przemocy.
- Występowanie wśród wielu dzieci i młodzieży agresji i przemocy.
- Stosunkowo wysoka dostępność do napojów alkoholowych dla dzieci i młodzieży.
- Duża część mieszkańców deklarujących znalezienie nowej pracy na terenie Gminy jako trudne lub bardzo trudne.
- Wysoki odsetek mieszkańców doświadczających w swoim życiu ubóstwa.
- Duży odsetek dorosłych mieszkańców źle oceniających przystosowanie infrastruktury technicznej do osób niepełnosprawnych.

SZANSE

- Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.
- Aktywizacja społeczna mieszkańców.
- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- Doradztwo zawodowe w placówkach oświatowych.
- Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
- Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach wspierania zatrudnienia.
- Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
- Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.

ZAGROŻENIA

- Starzejące się społeczeństwo.
- Emigracja zarobkowa młodych i wykształconych osób.
- Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
- Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego.
- Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób długotrwale bezrobotnych.
- Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Zagrożenie problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży.
- Zwiększenie skali problemu przemocy.

3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych gminy Ostrów Wielkopolski została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Ostrów Wielkopolski dąży do niekonfliktowego rozwiązywania problemów wspólnoty, poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców; dostrzegająca potencjał tkwiący w lokalizacji, historii i mieszkańcach; wspierająca lokalne inicjatywy, w szczególności: społeczne, kulturalne i edukacyjne. Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski jest

- *uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Gminy wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.*

4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem,
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami,
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji,
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia,
- wzrost atrakcyjności gminy Ostrów Wielkopolski jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia,
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego,
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej,
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenie lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest Gmina Ostrów Wielkopolski.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Plan komunikacji społecznej dokumentu

Obszary problemowe Strategii zostały przedstawione przed przystąpieniem do jej opracowywania Wójtowi Gminy Ostrów Wielkopolski. Po uchwaleniu go przez Radę Gminy zostanie umieszczony na stronie internetowej Urzędu Gminy.

6. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Komisarjatu Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany

regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez GOPS przy ścisłej współpracy z gminą Ostrów Wielkopolski. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

7. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów Strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań Strategii oraz rozwiązywanie problemów.

7.1. ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

7.2. SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

7.3. NARZĘDZIA EWALUACJI

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi,

- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług),
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

7.4. OKRES EWALUACJI

Planuje się przeprowadzenie w 2027 roku ewaluację końcową, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

8. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gmina – Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl>
2. <https://www.osp.org.pl/>
3. <https://www.oke.poznan.pl/>
4. www.gov.pl/web/rodzina
5. www.psychiatriapolska.pl
6. Diagnoza Problemów Społecznych Gminy Ostrów Wielkopolski.
7. Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
8. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok.
9. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ostrów Wielkopolski na 2020 rok.
10. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Ostrów Wielkopolski na 2019 rok.
11. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
12. Narodowy Spis Powszechny 2011.
13. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
14. Oniszczyk J. (red.) Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2008 r.
15. Roczny Program Współpracy Gminy Ostrów Wielkopolski z organizacjami pozarządowymi na rok 2020.
16. Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019.
17. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wielkopolskim za lata 2017-2019.
18. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2018 i 2017 rok.
19. Staręga-Piasek J., Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
20. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.
21. Yaziji M., Doh J. Organizacje pozarządowe a korporacje, PWN, Warszawa 2011 r.

VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie gminy Ostrów Wielkopolski na tle powiatu ostrowskiego	13
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Ostrów Wielkopolski według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)	19
Rysunek 3. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019	59
Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Ostrów Wielkopolski, powiecie ostrowskim oraz województwie wielkopolskim w 2019 roku	89

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski z podziałem na płeć w latach 2017-2019	14
Tabela 2. Przyrost naturalny dla gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019	15
Tabela 3. Migracje na pobyt stały według typu i kierunku w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019	16
Tabela 4. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Ostrów Wielkopolski (stan na koniec 2019 roku)	18
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2016-2018	26
Tabela 6. Ochrona zdrowia na terenie gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019	28
Tabela 7. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w podziale na płeć	32
Tabela 8. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych z pomocy społecznej w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019	33
Tabela 9. Powody udzielania świadczeń w latach 2017-2019 roku – liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	33
Tabela 10. Liczba osób i osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w latach 2017-2019	34
Tabela 11. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2019 roku	37
Tabela 12. Liczba oraz kwota świadczeń wychowawczych 500+ na przestrzeni lat 2017-2019	38
Tabela 13. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na przestrzeni lat 2017-2019	40
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka w latach 2017-2019	45
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2019	45

Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia w latach 2017-2019.....	45
Tabela 17. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019.....	46
Tabela 18. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrowie Wielkopolskim wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019.....	57
Tabela 19. Liczba osób korzystających z poradnictwa w latach 2017-2019.....	69
Tabela 20. Dane dotyczące procedury „Niebieska Karta” w latach 2017-2019.....	70
Tabela 21. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019 ..	77
Tabela 22. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019 z podziałem na wiek.....	82
Tabela 23. Liczba osób i kwota świadczeń (w złotych), którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019.....	87
Tabela 24. Liczba osób, którym udzielono schronienia oraz kwota świadczenia w latach 2017-2019	90
Tabela 25. Dane statystyczne z Posterunku Policji w Ostrowie Wielkopolskim.....	93

Spis wykresów:

Wykres 1. Stan cywilny mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski	15
Wykres 2. Podmioty gospodarcze działające na terenie gminy Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019.....	17
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019.....	17
Wykres 4. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych).....	20
Wykres 5. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	21
Wykres 6. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019 (w procentach).....	22
Wykres 7. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Ostrów Wielkopolski.....	23
Wykres 8. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku.....	23
Wykres 9. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku uczniów z terenu gminy Ostrów Wielkopolski, powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego.....	25
Wykres 10. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019.....	31
Wykres 11. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019.....	31
Wykres 12. Liczba osób, którym przyznano świadczenie, liczba osób długotrwale pobierająca świadczenie w latach 2017-2019.....	32
Wykres 13. Wskaźnik pracy socjalnej na przestrzeni lat 2017-2019	34

Wykres 14. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2017-2019.....	37
Wykres 15. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2019	39
Wykres 16. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019	39
Wykres 17. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	40
Wykres 18. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019	44
Wykres 19. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego w powiecie ostrowskim w latach 2017-2019.....	46
Wykres 20. Liczba osób niepełnosprawnych którym wypłacono dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w powiecie ostrowskim w latach 2017-2019.....	47
Wykres 21. Liczba osób niepełnosprawnych, którym wypłacono w 2019 roku dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się w Powiecie Ostrowskim w latach 2017-2019.....	47
Wykres 22. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2017-2019	51
Wykres 23. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2017-2019	56
Wykres 24. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin w latach 2017-2019	57
Wykres 25. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Ostrów Wielkopolski na przestrzeni lat 2017-2019	58
Wykres 26. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 mieszkańca w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019 (w złotych)	59
Wykres 26. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz utworzonych grup roboczych w latach 2017-2019	67
Wykres 27. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2017-2019	68
Wykres 28. Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019.....	68
Wykres 29. Liczba osób dotkniętych przemocą w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019	69
Wykres 31. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019 (w %)	76
Wykres 32. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019.....	76

Wykres 33. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba świadczeń)	77
Wykres 34. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019.....	81
Wykres 35. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019.....	82
Wykres 36. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie Ostrów Wielkopolski w latach 2017-2019.....	83
Wykres 37. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019	83
Wykres 38. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019.....	87
Wykres 39. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)	88
Wykres 40. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku	89
Wykres 41. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2017-2019.....	90